



กิจกรรมการจัดการความรู้ กิจกรรมที่ ๘

เรื่อง เที้ยวชุมชน ยลวิถี

ภายใต้โครงการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
สู่องค์กรสมรรถนะสูง จังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ร่วมกับ

โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : เที้ยวชุมชน ยลวิถี
จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น

วันพฤหัสบดีที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.
ผ่านระบบ ZOOM Meeting



**แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน**

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการท่องเที่ยว

**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566 - 2570)
หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน**

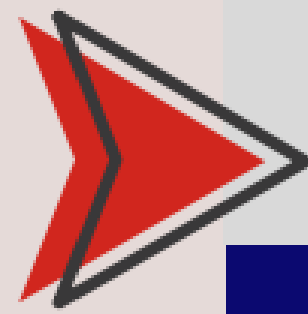
**ยุทธศาสตร์กระทรวงวัฒนธรรม ข้อ (2) ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากด้วยมิติทางวัฒนธรรม
และพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก**

- แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พ.ศ. 2566-2570
ประเด็นการพัฒนาที่ 2: การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรม การบริการ
และการท่องเที่ยวเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต
- แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2566-2570
ประเด็นการพัฒนาที่ 2: การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เชื่อมโยงภูมิภาค

สู่ ความต้องการเข้าถึงศิลปวัฒนธรรม ที่เพิ่มมากขึ้น

การกักตัวที่บ้าน และรักษาระยะห่าง

ก่อให้เกิด ความต้องการเข้าถึง งานศิลปวัฒนธรรม



สินค้าและบริการทางวัฒนธรรม



การท่องเที่ยววัฒนธรรม

การท่องเที่ยว ชมงานศิลปะ ลดความเครียด ชิมเสิร์ฟ



ผู้คนเข้าถึงสื่อดิจิทัลมากขึ้น ศิลปะเข้าสู่ดิจิทัลแพลตฟอร์ม

๒ ถนนทุกสายมุ่งสู่ชุมชน ลงสู่ท้องถิ่น

**ความต้องการ
พื้นที่เปิดกว้างในช่วงโควิด**

เช่น-

**การท่องเที่ยว
การกลับสู่ชุมชน บ้านเกิด
เข้าถึงธรรมชาติ**



**โอกาสทองของ
การท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรม**



การท่องเที่ยวชุมชน



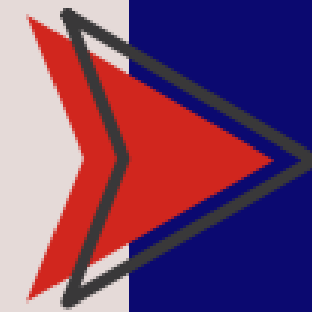
**การท่องเที่ยว
เชิงสุขภาพ**

๓ ศิลปวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ สู่นวัตกรรมใหม่ ๆ

วิกฤติความมั่นคงด้านพลังงาน

ก่อให้เกิด

ความคิดสร้างสรรค์
นวัตกรรมใหม่ ๆ
ที่ลดการใช้พลังงาน
และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม



การพัฒนาคน/
ความคิดสร้างสรรค์
ยิ่งใช้ ยิ่งมี



การออกแบบ
ผลิตภัณฑ์
สินค้าและบริการ
ที่ประหยัดพลังงาน
รักษ์โลก



A close-up photograph of a person's hands painting a ceramic vase. The person is wearing a blue shirt and a gold ring. The vase is white with intricate gold and red patterns. The background is dark and out of focus.

วัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ มีบทบาทนำในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย

**ผลักดันให้วัฒนธรรมอยู่ในแผนพัฒนาทุกระดับและทุกมิติ
"สร้างรายได้ เสริมคุณค่า พัฒนาสังคม"**



งานวัฒนธรรมกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓



หมุดหมายที่ ๒
ไทยเป็นจุดหมายของ**การท่องเที่ยว**
ที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

๒

งานวัฒนธรรมกับ ๗ หมุดหมาย

หมุดหมายที่ ๑
ไทยมี**ภาครัฐที่ทันสมัย**
มีประสิทธิภาพ
และตอบโจทย์ประชาชน

๑๓

หมุดหมายที่ ๔
ไทยเป็น**ศูนย์กลาง**
ทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

๔

หมุดหมายที่ ๑๒
ไทยมี**กำลังคนสมรรถนะสูง**
มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

๑๒

หมุดหมายที่ ๕
ไทยเป็นประตู**การค้า**
การลงทุนและยุทธศาสตร์
ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค

๕

หมุดหมายที่ ๑๑
ไทยสามารถลดความเสี่ยง
และผลกระทบจากภัยธรรมชาติ
และ**การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ**

๑๑

หมุดหมายที่ ๙
ไทยมี**ความยากจนข้ามรุ่น**ลดลง
และคนไทยทุกคน มี**ความคุ้มครองทางสังคม**
ที่พอเพียง เหมาะสม

๙

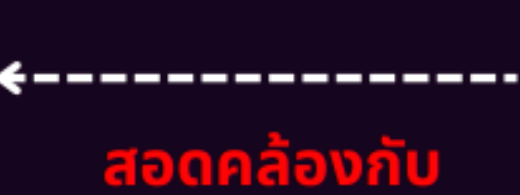


บทบาทของงานวัฒนธรรม ในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) และ BCG Model



เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

BCG Model



หมวดหมู่การขับเคลื่อน BCG
ด้วยมิติวัฒนธรรม

การท่องเที่ยว
และเศรษฐกิจสร้างสรรค์



ตอบสนอง 2 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน



ยุทธศาสตร์ที่ ๑
สร้างความยั่งยืน
ของฐานทรัพยากร
และความหลากหลายทางชีวภาพ
ด้วยการจัดสมดุล ระหว่าง
การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒
การพัฒนาชุมชน
และเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง
ด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์
ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยี
สมัยใหม่



แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

(ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและการพัฒนาอุตสาหกรรมมูลค่าสูง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เชื่อมโยงภูมิภาค

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การส่งเสริมนวัตกรรม เทคโนโลยี และดิจิทัลเพื่อการพัฒนาขอนแก่นเมืองอัจฉริยะ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาสังคมสุขภาวะให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๖ การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างมีส่วนร่วม

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เชื่อมโยงภูมิภาค

แผนงานที่ ๑ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์และวิถีวัฒนธรรมชุมชนเชิงสร้างสรรค์

แผนงานที่ ๒ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

แผนงานที่ ๓ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา สุขภาพ ความงาม และการแพทย์แผนไทย

แผนงานที่ ๔ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการเมืองแห่งการประชุมสัมมนา (MICE City)

ซึ่งสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่นรับผิดชอบ แผนงานที่ ๑ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ตามอัตลักษณ์และวิถีชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ที่มีโครงการภายใต้แผนงานนี้ รวม ๕ โครงการ ประกอบด้วย

(๑) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์และวิถีวัฒนธรรม

(๒) การพัฒนาชุมชนไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

(๓) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ยุค New Normal (Creative tourism in the New Normal era)

(๔) การพัฒนาสินค้าเอกลักษณ์และเชื่อมต่อกับระบบการท่องเที่ยวของพื้นที่

(๕) การปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณะบึงแก่นนคร



แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

(ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมและยกระดับการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตรที่มีมูลค่าสูงด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรม การบริการ และการท่องเที่ยว เพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ อนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่สมดุลด้วยเศรษฐกิจ BCG และลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยด้วยพลังชุมชนและเทคโนโลยี

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์สังคมมีคุณภาพ ชุมชน พื้นที่และเมืองมีความเจริญน่าอยู่อย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรม การบริการ และการท่องเที่ยว เพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต

มีแผนงานที่เกี่ยวข้องกับ Soft Power ด้านการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม คือ

แผนงานที่ ๖ ยกระดับสู่การท่องเที่ยวกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์เชิงคุณค่าด้วยเศรษฐกิจวัฒนธรรม

ซึ่งมีโครงการที่กำหนดไว้ตามแผนงานที่ ๖ จำนวน ๕ โครงการ ประกอบด้วย

(๑) โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอัตลักษณ์กลุ่มจังหวัด และยกระดับการท่องเที่ยวเชิงคุณค่ากลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์

(๒) โครงการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว ดิโน-ทุ่งกุลลา-สารคาม

(๓) โครงการส่งเสริมพื้นที่กลุ่มจังหวัดเป็นพื้นที่ถ่ายทำ และการสนับสนุนผู้ผลิต ภาพยนตร์ ละคร ซีรีส์ และอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องของผู้ผลิตในกลุ่มจังหวัดเพื่อส่งเสริมอรรถิพลทางวัฒนธรรม (Soft Power) กลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์

(๔) โครงการส่งเสริมทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอดสร้างสรรค์สินค้าและบริการ (Creative Culture) เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานราก

(๕) โครงการท่องเที่ยววิถีใหม่ เลาะบ้านเลาะเขื่อน ไทบ้านอีสานกลาง (Creative Tourism)

(๖) โครงการที่ลาบสูง อยู่ดีมีแฮง (Food and Wellness Tourism)



ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

FOOD



FASHION



สถาปัตยกรรม



เครื่องรางของขลัง



สมุนไพรไทย



5E Soft power

สินค้าและบริการ
ทางวัฒนธรรม
ที่มีศักยภาพของไทย

FILM



5E+ พลัส

จุดแข็ง
ทางวัฒนธรรมใหม่ๆ
สู่โอกาสใหม่ของไทย

FIGHTING



FESTIVAL



ดนตรี



เครื่องสำอาง



กระทงรุ่งไทม





เที่ยวชุมชนยลวิถี “คนในภูเมืองเวียงเก่า”

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น



<https://www.youtube.com/watch?v=HHveAukjgJ8>



ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๖
สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
ได้บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ
เอกชน เครือข่ายภาคประชาชนในด้านศาสนา ศิลปะ
และวัฒนธรรม โดยการนำทุนทางวัฒนธรรม
มาสร้างสรรค์สินค้าและบริการ เพิ่มมูลค่าทาง
เศรษฐกิจผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ภายใต้โครงการ "เที่ยวชุมชน ยลวิถี"
นำอัตลักษณ์วิถีชีวิตวัฒนธรรมและประเพณี
ของชุมชนมาให้นักท่องเที่ยวชาวไทย
และชาวต่างชาติได้ชมและศึกษาเรียนรู้



วัตถุประสงค์

➤ เพื่อส่งเสริมสนับสนุน อนุรักษ์สืบสาน ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาและคุณค่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตลอดจนพัฒนาต่อยอดสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

➤ เพื่อเพิ่มบทบาทของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่นในพื้นที่รวมถึงเสริมฐานรากวัฒนธรรม ท้องถิ่นให้เข้มแข็ง เกิดการพัฒนาต่อยอดจาก “วัฒนธรรมสร้างสรรค์” สู่ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์”

➤ เพื่อให้ประชาชนในชุมชน เกิดความร่วมมือแรงร่วมใจและมีโอกาสทำงานร่วมกัน เกิดสำนึกรักท้องถิ่น เกิดความรัก ความสามัคคี ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง



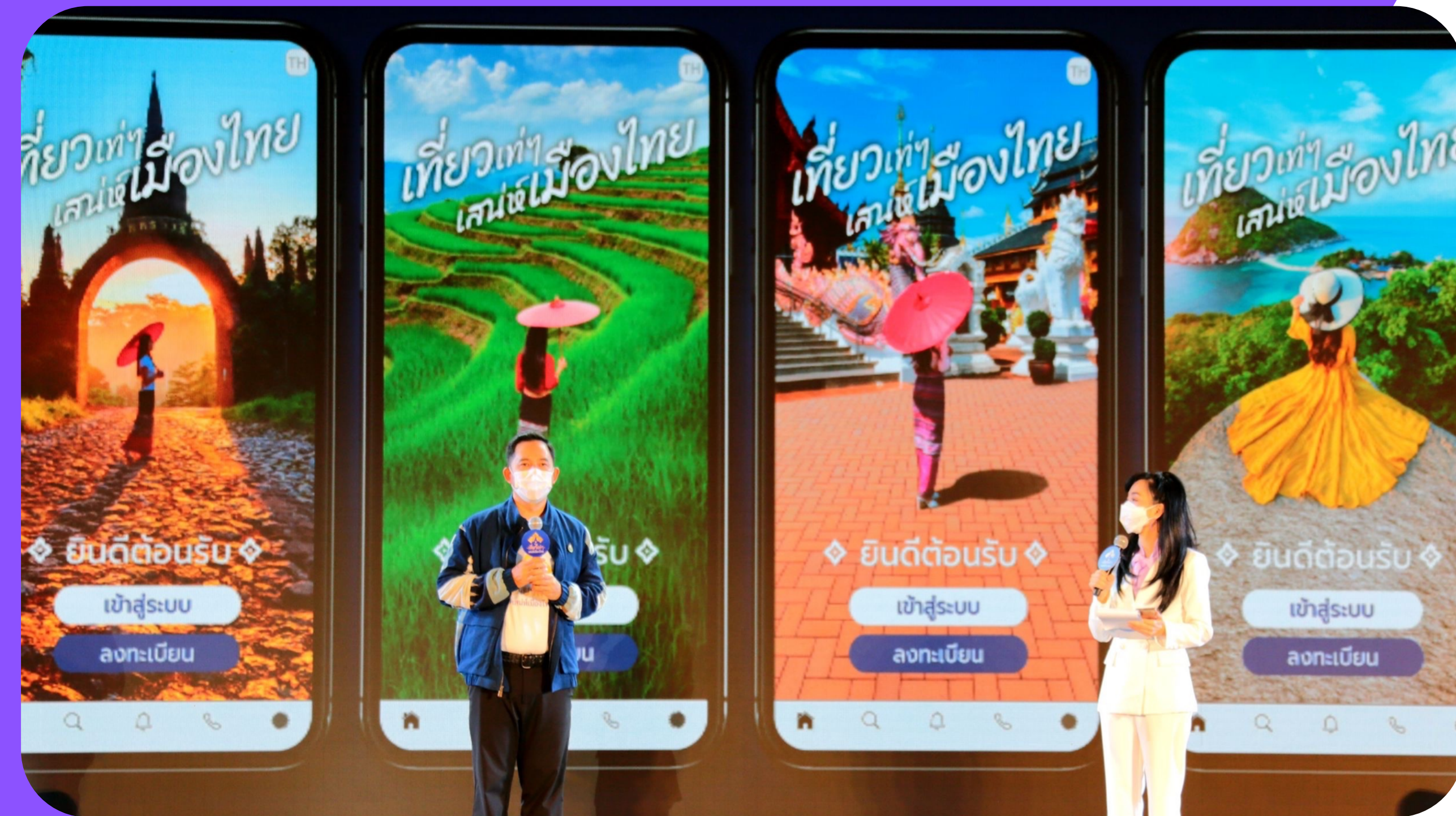
ชุมชนแชมป์เปียน นักเล่าเรื่อง "เที่ยวชุมชน ยลวิถี"



กระทรวงวัฒนธรรมเปิดตัว
10 Influencer รุ่นใหม่
เล่าเรื่อง "เที่ยวชุมชน ยลวิถี" นำร่อง
สร้างสรรค์ผลงานระดับมาสเตอร์พีซ
ร่วมกับบริษัทชั้นนำ
เผยแพร่ในระดับประเทศ
กระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว
สร้างรายได้แก่ประชาชน
และผู้ประกอบการอย่างยั่งยืน



เที่ยวทั่วๆ เสน่ห์เมืองไทย



กระทรวงวัฒนธรรม
เปิดตัว โมบายล์ แอปพลิเคชัน
“เที่ยวทั่วๆ เสน่ห์เมืองไทย”
แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
10 สุดยอดชุมชนต้นแบบและ
เที่ยวชุมชน ยลวิถี



ดาวน์โหลด App แล้วออกไปเที่ยว

ตามสไตล์ “เที่ยวเท่า เล่นที่เมืองไทย”

Download on the App Store



GET IT ON Google Play



ขั้นตอนการดาวน์โหลด

ไปที่ Play Store สำหรับระบบ Android หรือไปที่ App Store สำหรับระบบ IOS

ค้นหาแอปพลิเคชันที่มีชื่อว่า “เที่ยวเท่า เล่นที่เมืองไทย”

- กดติดตั้ง
- ลงทะเบียน



ดาวน์โหลด Mobile Application “เที่ยวเท่า เล่นที่เมืองไทย”

ระบบ IOS ดาวน์โหลดได้ที่ App store
ระบบ Android ดาวน์โหลดได้ที่ Play Store

หรือสามารถดาวน์โหลดได้ตาม QR CODE ที่แนบมาพร้อมนี้

ผลงานสำคัญของวัฒนธรรม

รายได้จากการท่องเที่ยวชุมชน/การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ยกระดับ **๑๖** เทศกาลประเพณี
๕ ภาค **๑๖** จังหวัด

หน่วย : ล้านบาท

๘๑.๖๙
รายได้ทางตรง

๘.๕ พัน
รายได้เกี่ยวเนื่อง

๑.๖๕ ล้านคน
นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น



๑๐ สุดยอดชุมชนต้นแบบ
เที่ยวชุมชนยลวิถี ปี ๖๕
เมืองรองต้องไปเที่ยว

รายได้เพิ่มขึ้นจากปี 64
๗๒.๒๕%

สร้างรายได้รวม ๑๐ ชุมชน **๑๖๒** ล้านบาท

*รายได้คาดการณ์ ปี ๒๕๖๕

รายได้ที่เกิดจากกองทุนทางวัฒนธรรม

ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย

๑,๕๑๒.๘๘ ล้านบาท

การท่องเที่ยวชุมชน/เชิงวัฒนธรรม

๒๔๓.๕๙ ล้านบาท

อุตสาหกรรมภาพยนตร์

๒,๖๓๐ ล้านบาท

มูลค่ากว่า **๔,๒๐๐** ล้านบาท





จาก



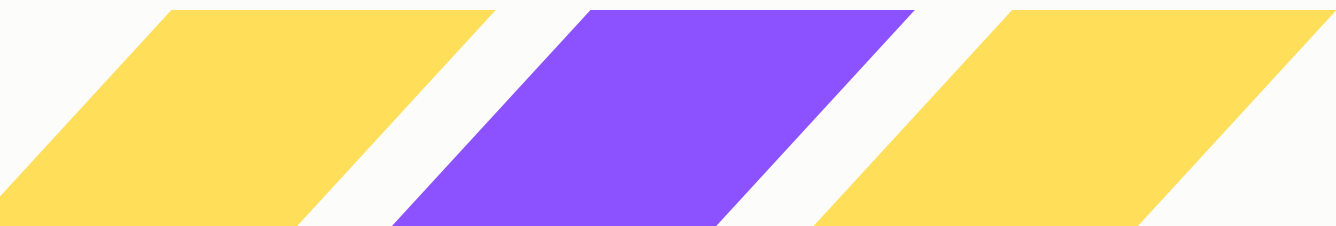
ถึง





เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก

- | | |
|-------------------------------------|----------|
| 1.การบริหารจัดการชุมชน | ๒๐ คะแนน |
| 2.อัตลักษณ์ของชุมชนที่มีความโดดเด่น | ๒๐ คะแนน |
| 3.แหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นของชุมชน | ๒๐ คะแนน |
| 4.กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว | ๒๐ คะแนน |
| 5.ด้านผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน | ๒๐ คะแนน |





เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก

ที่	กิจกรรมหรือบริบทตามความเป็นจริง	คะแนน
๑	<p>การบริหารจัดการชุมชน คำจำกัดความ : การบริหารจัดการชุมชนในมิติของ “เที่ยวชุมชน ยลวิถี” นั้น มุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านต่าง ๆ เป็นสำคัญ สมาชิกในชุมชนและภาคภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน โดยมีปัจจัยที่แสดงถึงการบริหารจัดการชุมชนที่ดี เช่น</p> <p>๑.๑ ผู้นำชุมชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการชุมชนที่ดี มีหลักธรรมาภิบาล ๑.๒ ผู้นำชุมชนมีความรู้ มีความเข้าใจในบริบทของชุมชนอย่างชัดเจน ๑.๓ ชุมชนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ๑.๔ สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ๑.๕ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการขับเคลื่อนชุมชนอย่างชัดเจน ๑.๖ ชุมชนมีการบริหารจัดการชุมชน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ๑.๗ อื่นๆ.....</p>	๒๐
๒	<p>อัตลักษณ์ของชุมชนที่มีความโดดเด่น คำจำกัดความ : ลักษณะเฉพาะทางวิถีชีวิต ศิลปะและวัฒนธรรม ที่บ่งบอกความเป็นตัวตนของชุมชนได้อย่างชัดเจน โดยมีปัจจัยที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน เช่น</p> <p>๒.๑ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ๒.๒ ภาษา ๒.๓ ศิลปะ ดนตรี และการแสดง ๒.๔ เครื่องแต่งกาย ๒.๕ เทศกาล ประเพณีท้องถิ่น ๒.๖ กีฬา การละเล่นท้องถิ่น ๒.๗ อาหารท้องถิ่น ๒.๘ ภูมิปัญญาด้านอื่นๆ เช่น หัตถกรรม การก่อสร้างบ้านเรือน สมุนไพร ฯลฯ ๒.๙ อื่นๆ.....</p>	๒๐

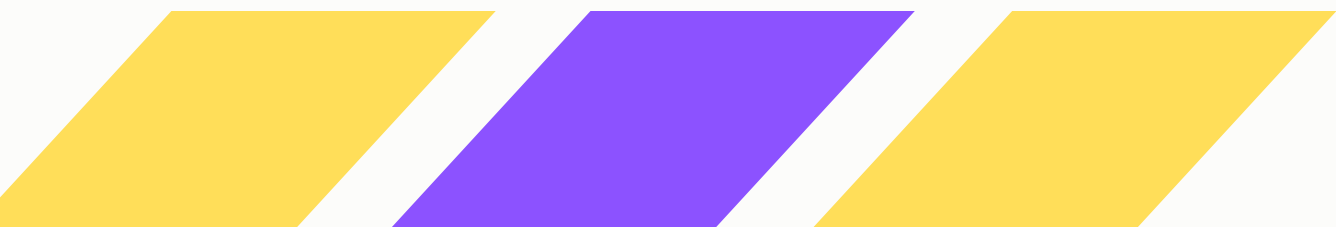
ที่	กิจกรรมหรือบริบทตามความเป็นจริง	คะแนน
๓	<p>แหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นของชุมชน คำจำกัดความ : เป็นสถานที่ หรือพื้นที่ที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรม หรือเป็นพื้นที่เพื่อการศึกษาเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสถานที่ที่มีความโดดเด่นทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>๓.๑ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น อาคารบ้านเรือน ศาสนสถาน ตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม ตลาดน้ำ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ศูนย์การเรียนรู้ บ้านศิลปิน หอศิลป์ ๓.๒ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งโบราณคดี อุทยานประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ๓.๓ พื้นที่หรือศูนย์การเรียนรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การเรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น</p> <p>๓.๔ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น สวนเกษตรอินทรีย์ สวนผสม ไร่ สวน นา ฟาร์ม เกษตรผสมผสาน ๓.๕ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา ถ้ำ น้ำตก ทะเล ชายหาด ป่าชายเลน จุดชมวิว น้ำพุร้อน น้ำแร่ และอื่น ๆ ๓.๖ อื่นๆ</p>	๒๐



เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก

ที่	กิจกรรมหรือบริบทตามความเป็นจริง	คะแนน
๔	<p>กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว คำจำกัดความ : การกำหนดกิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว ที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ</p> <p>๔.๑ มีการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม โดยเป็นกิจกรรมที่เป็นวิถีดั้งเดิมของชุมชน เช่น การทำบุญ ตักบาตร การทำอาหารพื้นบ้าน งานฝีมือ การละเล่น การแสดงพื้นบ้าน การเรียนรู้อาชีพและวิถีชีวิตของชุมชน ฯลฯ</p> <p>๔.๒ มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายประชาสัมพันธ์ จุดเช็คอิน และจุดถ่ายภาพ ฯลฯ</p> <p>๔.๓ มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน หรือการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชน กับแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นของจังหวัด หรือพื้นที่ใกล้เคียง</p> <p>๔.๔ มีที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ โรงแรม หรือรีสอร์ทในพื้นที่ชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียงกับชุมชน รวมทั้งมีร้านอาหารท้องถิ่น และการบริการอื่นๆ</p> <p>๔.๕ มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และมีกิจกรรมการพัฒนา ศักยภาพของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น อย่างต่อเนื่อง</p> <p>๔.๖ มีการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก การดูแลความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวและการบริการอื่นๆ เช่น ป้ายบอกทาง แผนที่ท่องเที่ยว ห้องน้ำ ที่จอดรถ และทางลาดสำหรับผู้พิการ และผู้สูงอายุ</p> <p>๔.๗ กิจกรรมอื่น ๆ</p>	๒๐

ที่	กิจกรรมหรือบริบทตามความเป็นจริง	คะแนน
๕	<p>ด้านผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน คำจำกัดความ : ชุมชนมีผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดรายได้แก่คนในชุมชน หรือมีผลิตภัณฑ์ วัฒนธรรมไทย (Cultural Product of Thailand : CPOT) ที่นำเรื่องราวอัตลักษณ์และทุนทาง วัฒนธรรมของชุมชนมาพัฒนาต่อยอด เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ</p> <p>๕.๑ มีผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน</p> <p>๕.๒ มีผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (Cultural Product of Thailand : CPOT) ที่มีการใช้ความคิด สร้างสรรค์ เทคโนโลยี นวัตกรรมเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ มีความร่วมสมัย และตอบโจทย์ ความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน</p> <p>๕.๓ ชุมชนมีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม</p> <p>๕.๔ ชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การสาธิต / Workshop ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม เพื่อดึงดูด ความสนใจของนักท่องเที่ยว</p> <p>๕.๕ ชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่องทั้งรูปแบบ Online และ Onsite</p> <p>๕.๖ อื่น</p>	๒๐
	รวมทั้งสิ้น	๑๐๐





๑๐

สุดยอด

ชุมชนต้นแบบ

ระดับประเทศ



ชุมชนคุณธรรมฯ แหลมสัก จังหวัดกระบี่





ชุมชนคุณธรรมฯ บ้านเมืองรวง จังหวัดเชียงราย





ชุมชนคุณธรรมฯ วัดทรายขาว จังหวัดปัตตานี





ชุมนุมคุณธรรมฯ ย่านเมืองเก่าภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต





ชุมชนคุณธรรมฯ บ้านญู จังหวัดมุกดาหาร





ชุมชนคุณธรรมฯ บ้านบ่อน้ำร้อน จังหวัดยะลา





ชุมชนคุณธรรมฯ วัดบางน้ำผึ้งใน จังหวัดสมุทรปราการ





ชุมชนคุณธรรมฯ บ้านหนองบัว จังหวัดสุรินทร์





ชุมชนคุณธรรมฯ บ้านถ้ำกลองเพล จังหวัดหนองบัวลำภู





ชุมชนคุณธรรมฯ บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี





3 สุดยอดชุมชนต้นแบบ จังหวัดขอนแก่น

ชุมชนภูผาม่าน อ.ภูผาม่าน

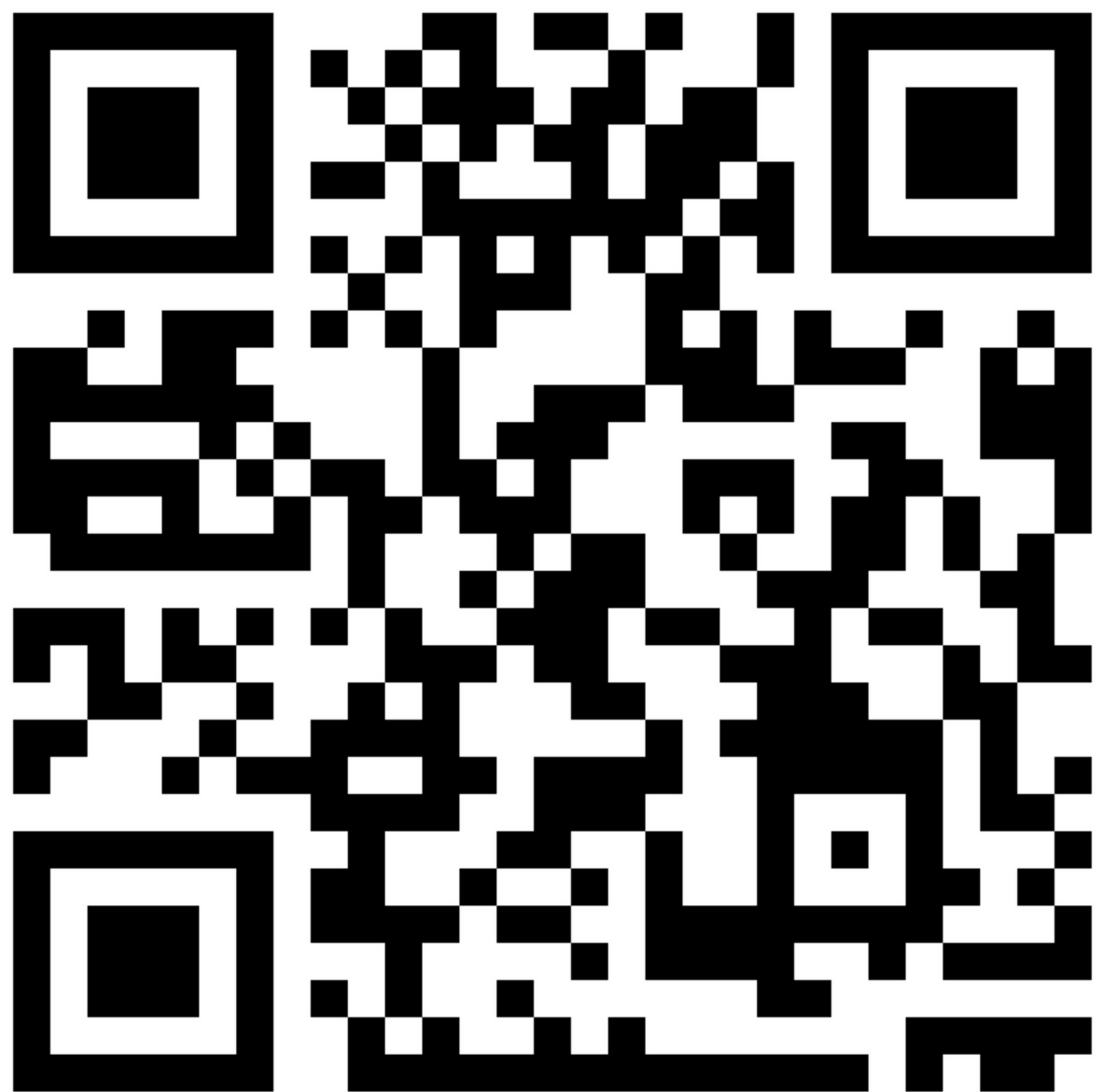


ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า

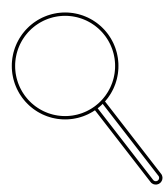


ชุมชนคนพองหนีบ เขื่อนอุบลรัตน์

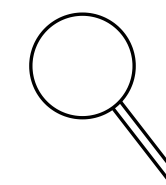




กระทรวงวัฒนธรรม



Facebook
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น





MV เทียวชุมชน ยลวิถี



<https://www.youtube.com/watch?v=b6aL-fYvg68>

องค์ความรู้ “เที่ยวชุมชน ยลวิถี จังหวัดขอนแก่น”

รัฐบาล โดยกระทรวงวัฒนธรรมมีนโยบายขับเคลื่อน Soft power ความเป็นไทย ตลอดจนส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรม มาพัฒนาต่อยอดและภาพลักษณ์ของไทยสู่ระดับนานาชาติ สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน หลังได้รับผลกระทบจากวิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) อีกทั้งรัฐบาลกำหนดแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ BCG โดยนำจุดแข็งของประเทศไทย คือ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม มาเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ยกกระดานการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้มีมูลค่าสูง กระทรวงวัฒนธรรมจึงได้จัดโครงการคัดเลือก ๑๐ สุดยอดชุมชนต้นแบบ “เที่ยวชุมชน ยลวิถี” ขึ้นต่อเนื่องจากโครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวร ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยมีชุมชนทั่วประเทศกว่า ๒๕,๐๐๐ ชุมชน ซึ่งยึดมั่นในหลักธรรมทางศาสนา ดำรงชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมที่ดีงาม บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ซึ่งชุมชนคุณธรรมฯ หลายชุมชน มีต้นทุนทางวัฒนธรรม มีศักยภาพและความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถพัฒนาต่อยอดได้ กระทรวงวัฒนธรรมจึงได้ดำเนินการส่งเสริมพัฒนา และยกระดับชุมชนคุณธรรมดังกล่าว สู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดศูนย์กลางความเชื่อมโยงจังหวัดอื่น ๆ ในภาคอีสาน มีศักยภาพทั้งระบบโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา สาธารณสุข ตลอดจนมีประเพณี วิถีวัฒนธรรมพื้นถิ่น ที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก อาทิ งานประเพณีสงกรานต์ และงานหัตถกรรมผ้าไหมมัดหมี่/ผ้าทอพื้นถิ่น ที่เป็นมรดกสืบทอดมาหลายร้อยปี จนจังหวัดขอนแก่นได้รับการประกาศยกย่อง เป็น “เมืองหัตถกรรมโลกแห่งผ้ามัดหมี่” จากสภาหัตถกรรมโลก ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก องค์กรยูเนสโก นอกจากนี้ จากการพัฒนาสู่ความเป็นเมืองขนาดใหญ่ที่มีพลวัต มีสถานที่ที่พร้อมจัดกิจกรรมใหญ่ ๆ ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ ทำให้จังหวัดขอนแก่นยกระดับเป็นเมือง MICE City ที่พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน เป็นเมือง Smart City ที่พร้อมพัฒนาสู่โลกอนาคตยุคดิจิทัล และเป็นเมืองที่มีศักยภาพ พร้อมเปิดโอกาสให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ ได้มีพื้นที่แสดงออกซึ่งความสามารถที่หลากหลาย โดยไม่ทิ้งรากเหง้าวิถีวัฒนธรรมบ้านเกิด

ทั้งนี้ จังหวัดขอนแก่น โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่นได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อมด้านการท่องเที่ยว มีเสน่ห์และความงดงามของวิถีชีวิต วิถีวัฒนธรรมและธรรมชาติ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีการนำทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนมาพัฒนาต่อยอด เพื่อให้เกิดคุณค่าและมูลค่าอย่างสร้างสรรค์ มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และเป็นชุมชนที่ใช้พลัง “บวร” เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนสู่ความสำเร็จ จนกระทั่งเกิดชุมชนต้นแบบ “เที่ยวชุมชน ยลวิถี” จำนวน ๓ ชุมชน ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ ๑

ชื่อชุมชน : ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า

ที่ตั้ง : หมู่ที่ ๕ ตำบลในเมือง อำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น

๑. การบริหารจัดการชุมชน

๑.๑ ผู้นำชุมชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการชุมชนที่ดี มีหลักธรรมาภิบาล

ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า ตั้งอยู่ในหุบเขาภูเวียง เป็นชุมชนที่รวมเอาผู้คนอำเภอเวียงเก่าทั้ง ๓ ตำบล ประกอบด้วยตำบลในเมือง ตำบลเมืองเก่าพัฒนา และตำบลเขาน้อย ซึ่งเรียกตนเองว่า “คนในภู” ด้วยความศรัทธาของประชาชนชาวเวียงเก่าที่มีต่อพระครูสุทธธรรมานุกูล เจ้าคณะอำเภอเวียงเก่า เจ้าอาวาสวัดนายมวาราม จึงมีมติให้วัดนายมวาราม หมู่ที่ ๕ ตำบลในเมือง เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการชุมชนด้วยหลักการบวร โดยส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีประพฤติดนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนอนุรักษ์สืบสานบุญประเพณี

ต่างๆ และมอบหมายให้ นางสาวรุ่งนภา จารย์โพธิ์ นายกเทศมนตรีตำบลในเมือง เป็นประธานการขับเคลื่อน“เที่ยวชุมชน ยลวิถี คนในภูเมืองเวียงเก่า” ตามหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเป็นสำคัญ



๑.๒ ผู้นำชุมชนมีความรู้ มีความเข้าใจในบริบทของชุมชนอย่างชัดเจน

พระครูสุตธรรมานุกุล เจ้าคณะอำเภอเวียงเก่า เจ้าอาวาสวัดนายมวาราม มีความรู้ความสามารถทั้งในทางธรรมและทางโลก ได้รับการยกย่องจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ว่าเป็น “พระนักพัฒนา” ได้จัดตั้งโรงเรียนการกุศลวัดนายมวาราม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่ยากจนในอำเภอเวียงเก่าและพื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนส่งเสริมให้คนในชุมชนโดยเฉพาะกลุ่มสตรีแม่บ้านและผู้สูงอายุ ได้รวมกลุ่มรวมตัวเป็นกลุ่มสัมมาชีพต่างๆ โดยใช้เวลาร่วมจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลัก มาจัดทำผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น ยาหม่องสมุนไพร จักสาร ไม้กวาด ทอผ้า เป็นต้น เพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชน นอกจากนี้ นางสาวรุ่งนภา จารย์โพธิ์ นายกเทศมนตรีตำบลในเมือง ยังมีแนวคิดที่จะพัฒนาต่อยอดตลาดชุมชนให้เป็นตลาดผักอินทรีย์ปลอดสารพิษ รวมถึงจะพัฒนา “หนองคู” ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ทุกคนต้องมาถ่ายภาพเช็คอิน ไม่แพ้ทะเลบัวแดงของจังหวัดอุดรธานี



๑.๓ ชุมชนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า ทุกภาคส่วนประกอบด้วยคณะสงฆ์ ภาครัฐ เอกชน ในพื้นที่ ได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ พื้นที่ตำบลในเมืองมีการพัฒนาหนองคูให้เป็นจุดเช็คอินของอำเภอเวียงเก่า และเส้นทางตามรอยไดโนเสาร์ พื้นที่ตำบลเขาน้อยที่ยกระดับเทศบาลเปิดบ่อเกลือให้เป็นงานระดับจังหวัด และพื้นที่ตำบลเมืองเก่าพัฒนาที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “แฟกของพ่อ ไหมของแม่” รวมถึงอาหารพื้นถิ่น ซึ่งสามารถเชื่อมโยงวิถีคนในภูให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว “เที่ยวชุมชน ยลวิถี” ได้เป็นอย่างดี



๑.๔ สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า บริหารจัดการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเป็นสำคัญ ภายใต้แนวคิด “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา” ดังนั้น สมาชิกในชุมชนจึงมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ การประชาคมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรม การลงมือทำและปฏิบัติการร่วมกัน ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมบูรณาการในกิจกรรมอื่นๆ ขององค์กรหน่วยงานต่างๆ



๑.๕ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการขับเคลื่อนชุมชนอย่างชัดเจน

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ร่วมกับสภาวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ตลอดจนภาครัฐและเอกชน ได้มีส่วนร่วมสนับสนุนการขับเคลื่อนชุมชนผ่านโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่น เทียวชุมชน ยลวิถี การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (CPOP) สัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาเนื่องในวันมาฆบูชา กิจกรรมจิตอาสาปรับปรุงภูมิทัศน์ การประชาสัมพันธ์และยกระดับอุทยานธรณีขอนแก่น (Khon Kaen Geopark) ให้เป็นอุทยานธรณีโลก ตลอดจนการศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่อำเภอเวียงเก่า



๑.๖ ชุมชนมีการบริหารจัดการชุมชน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

แม้ในห้วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่ายังสามารถดำเนินการและขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ได้เป็นอย่างดีภายใต้มาตรการควบคุมของทางราชการ อย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ ยังมีจัดทำและแจกจ่ายช่วยเหลือแบ่งปันให้กับผู้ที่ประสบภัยดังกล่าวด้วย



๒. อัตลักษณ์ของชุมชนที่มีความโดดเด่น

๒.๑ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ / ภาษา / เครื่องแต่งกาย

ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า เชื่อว่า เป็นลูกหลานของพระยานรินทร์สงคราม สืบเชื้อสายลาวล้านช้าง (เวียงจันทน์) โดยอ้างอิงจากประวัติเจ้าจอมปากช่อง เนื่องจากหลักหินภัยสงครามครั้งศึกเจ้าอนุวงศ์ และถูกกวาดต้อนมาทางหนองคาย หนองบัวลำภู และตั้งถิ่นฐานอยู่ในอำเภอภูเวียงและอำเภอเวียงเก่า มีการออกสำเนียงพูดภาษาลาวโดยใช้เสียงวรรณยุกต์เสียงตรีเป็นส่วนมาก และมีการแต่งกายในแบบไทยอีสานพื้นถิ่นทั่วไป



๒.๒ ศิลปะ ดนตรี และการแสดง

ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า มีการแสดงฟ้อนรำหรือเซิ้ง รวมถึงวงกลองยาวพื้นบ้าน ที่นอกจากจะมีความเร้าใจ สนุกสนาน ม่วนซื่นโฮแซวแล้ว ยังแสดงเพื่อบวงสรวงสักการะเจ้าปู่บ่อเกลือเป็นประจำทุกปี



๒.๓ เทศกาล ประเพณีท้องถิ่น / กีฬา การละเล่นท้องถิ่น

ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า มีเทศกาลประเพณีท้องถิ่นที่โดดเด่น ประกอบด้วย เทศกาลต้มเกลือ โดยจะทำพิธีเปิดบ่อเกลือในวันพุธแรกของเดือนสามตามจันทรคติ ต้องเป็นวันข้างขึ้นและต้องไม่ตรงกับวันพระ นอกจากนี้ยังมีการอนุรักษ์สืบสานประเพณีบุญข้าวจี (บุญเดือนสาม) ประเพณีบุญสัจจา (บุญเดือนหก) และประเพณีได้น้ำมัน บั้นฝ้ายตุ้มกา สมมาแม่น้ำ โคมไฟ และลอยกระทงบ้านหินร่อง ซึ่งกำหนดจัดในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี



๒.๔ อาหารท้องถิ่น / ภูมิปัญญาด้านอื่นๆ เช่น หัตถกรรม การก่อสร้างบ้านเรือน สมุนไพร ฯลฯ

ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า มีอาหารท้องถิ่นที่โดดเด่นและแสนอร่อย ได้แก่ แกงผักหวานป่าไข่มดแดง และหลามปลาช่อน ตลอดจนอาหารพื้นถิ่นพื้นบ้านตามฤดูกาล ที่มีส่วนผสมของสมุนไพรนานาชนิด ซึ่งเป็นภูมิปัญญาและสรรพคุณทางยาและดีต่อสุขภาพ



๓. แหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นของชุมชน

๓.๑ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น อาคารบ้านเรือน ศาสนสถาน ตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม ตลาดน้ำ พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน ศูนย์การเรียนรู้ บ้านศิลปิน หอศิลป์

ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่ามี “วัดถ้ำผาแก้ง” พุทธอุทยานสถานปฏิบัติธรรมด้วยแรงศรัทธาแห่งสาธุชน ภายในวิหารมีพระเศรษฐีนาโคกวิหคเขี้ยวองค์ใหญ่ เชื่อว่าหากใครได้มาบูชาสักการะ จะช่วยเสริมหนุนดวงเศรษฐี มีกินมีใช้ และสุดอลังการกับพญานาคราช นอกจากนี้ยังเป็นจุดชมวิวเมืองเวียงเก่า ๓๖๐ องศา วัดนี้จึงเป็นอีกหนึ่งแลนด์มาร์คของเวียงเก่าที่ต้องมาชม



๓.๒ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งโบราณคดี อุทยานประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า มีตึกเหลือง ซึ่งตั้งอยู่ ณ โรงเรียนภูเวียงวิทยายน สถาปัตยกรรมรูปทรงสวยงามแบบฝรั่งเศสผสมผสานกับไทย ตัวอาคารก่อด้วยอิฐโอบปูนทาด้วยสีเหลือง สร้างในปี พ.ศ. ๒๔๔๑ แม้ทุกวันนี้อายุ ๑๐๐ กว่าปี แต่ยังคงปรากฏความสง่างามมีเสน่ห์คล้าย นอกจากนี้ยังมีแหล่งเรียนรู้ยุคก่อนประวัติศาสตร์ คือ ศูนย์ศึกษาวิจัยและพิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ จังหวัดขอนแก่น พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์แห่งแรกของประเทศไทย โดยผู้เข้าชมสามารถศึกษาเรียนรู้และสนุกไปกับดินแดนโลกล้านปี และมีการจัดแสดงกระดูกไดโนเสาร์มีการค้นพบเป็นชิ้นแรกของประเทศไทย สายพันธุ์ ภูเวียงโกซอร์ส สิริธรเน ซึ่งได้รับพระราชทานอนุญาตในอัญเชิญพระนามาภิไธยของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี คือ สิริธร มาเป็นชื่อนิด



๓.๓ พื้นที่หรือศูนย์การเรียนรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การเรียนรู้ราชภัฏชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น
ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า มีโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ) โคกภูกาศา และศูนย์เรียนรู้หญ้าแฝกและการพัฒนาที่ดินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง



๓.๔ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น สวนเกษตรอินทรีย์ สวนผสม ไร่ สวน นา ฟาร์ม เกษตรผสมผสาน
ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า มีแปลงผักปลอดสารพิษริมหนองคู เกษตรผสมผสานสวนธรรมจักร สวนศิลป์ อินทผลัม



๓.๕ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา ถ้ำ น้ำตก ทะเล ชายหาด ป่าชายเลน จุดชมวิวน้ำพุร้อน น้ำแร่ และอื่น ๆ

ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า มีผามชมตะวัน ถือเป็น Unseen ทะเลหมอกยามเช้าแสงแรกแห่งเทือกเขาภูเวียง สูดยอดทัศนียภาพเกินบรรยายที่มีเสน่ห์ไม่แพ้ที่ใด และยังมีลานกางเต็นท์ตาดฟ้า ที่ซึ่งสามารถมานอนพัก ค้างคืนแบบสัมผัสบรรยากาศดาวและใกล้ชิดธรรมชาติแบบสุดขีด นอกจากนี้ยังมีรอยตีนไดโนเสาร์ หินหัวใจ ไดโนเสาร์ และเสาเสมา ๘ ทิศ น้ำตกตาดฟ้า ต้นยางใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ยังรอทุกคนมาสัมผัส และศึกษาเรียนรู้ด้านธรณีวิทยา



๔. กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว

๔.๑ มีการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม โดยเป็นกิจกรรมที่เป็นวิถีดั้งเดิมของชุมชน เช่น การทำบุญ ตักบาตร การทำอาหารพื้นบ้าน งานฝีมือ การละเล่น การแสดงพื้นบ้าน การเรียนรู้อาชีพและวิถีชีวิตของชุมชน ฯลฯ

ผู้มาเยือนชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า สามารถเก็บผักหวานป่าและฝักหัดทำตุ๊กตาไดโนเสาร์แฝกแถมใหม่ ณ สวนธรรมชาติ ตำบลเมืองเก่าพัฒนา หรือจะนั่งรถซาเล้งศึกษาวิถีชุมชนไปกับไร่แทนคุณแผ่นดิน รวมถึงการท่องเที่ยว “ผ้าธรรมนิล” ผ้าฝ้ายย้อมสีหินธรรมชาติจากยุคไดโนเสาร์ ณ บ้านโคกม่วง ตลอดจนไหว้พระด้วยดอกขี้ผึ้ง และรับประทานอาหารพื้นบ้าน ณ บ้านหินร่อง ตำบลเมืองเก่าพัฒนา นอกจากนี้ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน สามารถเยี่ยมชมและศึกษาเรียนรู้กรรมวิธีการต้มเกลือสินเธาว์แบบดั้งเดิมโดยชาวบ้าน ณ บ้านบ่อ ตำบลเขาน้อย



๔.๒ มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายประชาสัมพันธ์ จุดเช็คอิน และจุดถ่ายภาพ ฯลฯ

มีการจัดทำสื่อวีดิทัศน์ ๓ ตอน (EP.) โดยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตามช่องทางสื่อออนไลน์ ได้แก่ Line Facebook Youtube รวมถึงฝากข้อมูลไว้ตามจุดหรือศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่



๔.๓ มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน หรือการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนกับแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นของจังหวัดหรือพื้นที่ใกล้เคียง

มีโปรแกรมท่องเที่ยวสถานที่ต่างๆ ภายในอุทยานแห่งชาติภูเวียง นอกจากนี้ยังมีโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบคาราวานของไร่แทนคุณแผ่นดิน



๔.๔ มีที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ โรงแรม หรือรีสอร์ทในพื้นที่ชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียงกับชุมชน รวมทั้งมีร้านอาหารท้องถิ่น และการบริการอื่นๆ

ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า มีร้านกาแฟ Dino'Fe แวะทานอาหารและจับเครื่องตุ๋มสุดชิค และที่พักไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน คือ โรงแรมภูอ้อมวิลล ที่สวย สะอาด สะดวก ได้มาตรฐาน มาที่นี่ครบทั้งที่พักและอาหารเครื่องตุ๋ม รับรองมาแล้วไม่ผิดหวัง หรือถ้าหากใครชอบสัมผัสกับบ้านดินธรรมชาติที่เย็นสบายโดยไม่ต้องพึ่งพาไฟฟ้า ไร่แทนคุณก็มีไว้ให้บริการแบบ unlimited เช่นกัน



๔.๕ มีมีัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และมีกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพของมีัคคุเทศก์ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

มีัคคุเทศก์ท้องถิ่น ได้แก่ นางสาวแก้วตา แสนเวียง นักวิชาการเผยแพร่ อุทยานแห่งชาติภูเวียง นายบวร แสนเวียง ประธานวิสาหกิจกลุ่มบริการการท่องเที่ยวอุทยานธรณีขอนแก่น นายแสงเพชร ต้นทะอติพานิช ผู้บริหารไร่แทนคุณแผ่นดิน รวมถึงมีัคคุเทศก์น้อยตึกเหลือง ซึ่งเป็นเยาวชนจิตอาสาจากโรงเรียนภูเวียงวิทยายน



๔.๖ มีการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก การดูแลความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวและบริการอื่น ๆ เช่น ป้ายบอกทาง แผนที่ท่องเที่ยว ห้องน้ำ ที่จอดรถ และทางลาดสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ



๕. ด้านผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน

๕.๑ มีผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ได้แก่ ผ้าฝ้ายธรรมชาติ เย็บ ๑๓๐ ล้านปี ผ้าทอลายไดโนเสาร์ ไช้เค็มไดโนเสาร์ ยาต้ม-ยาหม่องสมุนไพรวัดนายมวราราม และโมเดลหุ่นไดโนเสาร์แฟกแกมใหม่



๕.๒ มีผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (Cultural Product of Thailand : CPOT) ที่มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี นวัตกรรมเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ มีความร่วมสมัย และตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน

ผ้าธรรมชาติ CPOT เป็นผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติสีที่มาจากหินยุคไดโนเสาร์ อายุ ๑๓๐ ล้านปี โดยภูมิปัญญาผสมผสานทรัพยากรธรณี จึงมีความโดดเด่นเฉพาะตัว มีสีสันทันตาลอมชมพูเป็นธรรมชาติ ไม่ฉูดฉาด เนื้อผ้านุ่ม สวมใส่สบาย หรือนำมาตัดเป็นตุ๊กตาน่ารัก รวมถึงควรค่าแก่การเป็นของฝากที่ระลึกอย่างยิ่ง

โมเดลหุ่นไดโนเสาร์ใหม่แฟกแกม เป็นผลิตภัณฑ์ที่รังสรรค์จากแรงบันดาลใจและศรัทธาต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้แนวคิดของการนำ “แฟกของพ่อ ใหม่ของแม่” มาถักทอเป็นเกลียวแฟกแกมใหม่ ประดิษฐ์เป็นตุ๊กตาไดโนเสาร์สวยงามเป็นอัตลักษณ์ของเวียงเก่า



๕.๓ ชุมชนมีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม

ได้แก่ ร้าน OTOP พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ภูเวียง ร้านกาแฟ Dino'Fe โรงแรมภูอ้อมวิลลส์ และไร่แทนคุณแผ่นดิน



๕.๔ ชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การสาธิต / Workshop ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

ได้แก่ การสาธิตกระบวนการผลิตผ้าธรรมชาติ ณ บ้านโคกม่วง ตำบลเมืองเก่าพัฒนา การสาธิตทำโมเดลไดโนเสาร์แปลกแถมใหม่ ณ สวนธรรมจักร ตำบลเมืองเก่าพัฒนา การสาธิตต้มเกลือแบบดั้งเดิม ณ บ่อเกลือ บ้านบ่อ ตำบลเขาน้อย และการสาธิตจักสาน ทำไม้กวาด ทอเสื่อกก-ทอผ้าลายไดโนเสาร์ ณ วัดนายมวาราม ตำบลในเมือง



๕.๕ ชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่องทั้งรูปแบบ Online และ Onsite

ชุมชนคนในภูเมืองเวียงเก่า ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ได้จัดทำภาพองค์ความรู้อย่างสร้างสรรค์ (Infographic) เป็นการผสมระหว่างข้อความและรูปภาพเพื่อให้คนเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่องทั้งรูปแบบ Online และ Onsite



๖. ช่องทางในการเข้าถึงบริการการท่องเที่ยวชุมชน

ที่	ชื่อช่องทาง	ข้อมูล/URL/Link ของช่องทาง
๑	Website	http://www.naimueang.go.th/index.php
๒	Facebook	https://www.facebook.com/profile.php?id=๑๐๐๐๖๖๘๑๑๗๐๗๕๔
๓	YouTube	https://www.youtube.com/watch?v=HHveAukjgJ๘&t=๕๖s
๔	Line	เที่ยวชุมชนยลวิถี คนในภูเมืองเวียงเก่า 
๕	Tiktok	https://vt.tiktok.com/ZSR5nmexu/
๖	ผู้ประสานงาน	นางแก้วตา แสนเวียง โทร. ๐๘ ๙๒๗๓ ๒๖๕๒
๗	อื่น ๆ	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โรงแรมภู่อ้อมวิลล โทร. ๐๙ ๘๕๘๕ ๗๔๔๖ หรือ ๐๘ ๙๙๔๓ ๖๖๐๓

ลำดับที่ ๒

ชื่อชุมชน : ชุมชนเขื่อนอุบลรัตน์

ที่ตั้ง : ๑/๑ หมู่ที่ ๓ บ้านท่าเรือ ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

๑. การบริหารจัดการชุมชน

๑.๑ ผู้นำชุมชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการชุมชนที่ดี มีหลักธรรมาภิบาล

วัดเขื่อนอุบลรัตน์เป็นสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาแห่งหนึ่งในอำเภออุบลรัตน์ โดยมีพระมหาจริทธิวัชรเมธี เป็นเจ้าอาวาสวัด

ประวัติวัดเขื่อนอุบลรัตน์

วัดเขื่อนอุบลรัตน์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ตั้งอยู่หมู่บ้านท่าเรือ เลขที่ ๑/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น รหัสวัด ๐๔๔๐๐๘๐๓๐๐๕ เดิมชื่อ “วัดถ้ำผาเจาะ” เพราะถือเอาตามการเรียกขานของชาวบ้านในสมัยนั้น เนื่องจากจุดที่ตั้งวัดอยู่บริเวณอยู่บริเวณสะพานหินธรรมชาติ ๑๔๐ ล้านปี หรือผาเจาะ ซึ่งเป็นผาหินโค้งเป็นโพรงตรงกลาง ติดกับเชิงเขาอรอยต่ออุทยานแห่งชาติน้ำพอง

ความเป็นมา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ พระราชสารธรรมมุนี เจ้าอาวาสวัดศรีนวล และเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น ได้มีปัญขามายังคณะสงฆ์อำเภอ น้ำพอง ให้พิจารณาสรรหาสถานที่ตั้งวัด เพราะในอนาคตรัฐบาลจะมีโครงการก่อสร้างเขื่อน เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าขึ้น คณะสงฆ์โดยการนำของพระครูสุคนธ์สารคุณ เจ้าคณะอำเภอ น้ำพอง จึงได้ดำเนินการตามคำบัญชาของเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น และได้ทราบข่าวพระบัวลอย สิริวัฒนโธ กำลังร่วมกับชาวบ้านดำเนินการก่อสร้างวัดในบริเวณดังกล่าว จึงได้สนับสนุนให้การพัฒนาวัดมาตามลำดับ และได้สร้างองค์พระพุทธรูปไสยาสน์ประดิษฐานภายใต้ผาเจาะขึ้น ให้เป็นพระประธานประจำวัด ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖

ต่อมารัฐบาลได้ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนอุบลรัตน์ เพื่อน้อมถวายเป็นอนุสรณ์อันทรงเกียรติแก่ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา คณະสงขจิงมีมติให้เปลี่ยนชื่อวัดถ้ำผาเจาะ เป็น “วัดเขื่อนอุบลรัตน์” ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๖ ตั้งแต่นั้นมา



๑.๒ ผู้นำชุมชนมีความรู้ มีความเข้าใจในบริบทของชุมชนอย่างชัดเจน

พระมหาจริทธิ์ ฉายา วชิรเมธี อายุ ๕๐ พรรษา ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดเขื่อนอุบลรัตน์ และ เจ้าคณะอำเภออุบลรัตน์



๑.๓ ชุมชนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

พระมหาจริทธิ์ ฉายา วชิรเมธี ได้บูรณาการร่วมกับชุมชนเป็นผู้นำในการสร้างตึกสงฆ์โรงพยาบาลอุบลรัตน์ เพื่อช่วยเหลือประชาชน จำนวน ๑๕ ห้อง และสำหรับพระสงฆ์ จำนวน ๕ ห้อง ถือเป็นการร่วมมือร่วมใจกัน ระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน ทำให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจใจการร่วมสร้างตึกในครั้งนี้หลอมรวมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน



๑.๔ สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

ชุมชนได้มีการจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญต่างๆ ร่วมด้วยช่วยกันจัดกิจกรรมภายในชุมชนเป็นประจำทุกปี เพื่อสืบทอดประเพณีอันดีงาม เช่น กิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี กิจกรรมทำความสะอาดบริเวณพระธาตุ ๑๔๐ ปี บริเวณวัดเขื่อนอุบลรัตน์ และได้ขุดดินเพื่อปลูกต้นไม้ ประดับตกแต่งต้นไม้ให้สวยงาม



๑.๕ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการขับเคลื่อนชุมชนอย่างชัดเจน

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ได้บูรณาการการทำงานร่วมกับอำเภออุบลรัตน์ และเทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ โดยเข้าพบปรึกษาหารือกับ นายปรัตถกร บุสวารณกร นายอำเภออำเภออุบลรัตน์ และนายเกษฎา ตันติปัญญาชัย นายกเทศมนตรีตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น เพื่อขับเคลื่อนโครงการ เทียวชุมชน ยลวิถี และได้มีส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (CPOT) ความคิดสร้างสรรค์สู่การผลิตที่หลากหลายมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยสังคมซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมได้ปรับบทบาทสู่สังคมกึ่งเศรษฐกิจ



๑.๖ ชุมชนมีการบริหารจัดการชุมชน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) เจ้าอาวาสพร้อมด้วยผู้นำหมู่บ้านนางสมศรี คำภิบาล ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกันปันน้ำใจให้กับชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) มอบน้ำดื่มจำนวน ๑๐๐ แพ็ค ๑๒,๐๐๐ ขวด พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขมาให้ความรู้เรื่องการรับวัคซีน และรับจองวัคซีนที่ศาลาประชาคม ในหมู่บ้านท่าเรือ



๑.๗ อื่นๆ จัดกิจกรรมจิตอาสา

เทศบาลเขื่อนอุบลรัตน์จัดกิจกรรมจิตอาสาเป็นประจำทุกเดือนๆ ละ๑ ครั้ง บริเวณด้านหน้าเทศบาลเขื่อนอุบลรัตน์ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลฯ



๒. อัตลักษณ์ของชุมชนที่มีความโดดเด่น

๒.๑ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ / ภาษา / เครื่องแต่งกาย

ชาวอำเภออุบลรัตน์ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์มาจากสัญชาติลาว กล่าวคือ ชาวลาวที่อพยพเข้ามาอยู่ทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ตั้งแต่ในพุทธศตวรรษที่ ๒๑ และได้อพยพเข้ามาอยู่ในแถบตอนกลางของภาคอีสานในปี พ.ศ. ๒๒๖๑

ภาษาประจำถิ่นใช้ภาษาลาว กลุ่มไทยลาว หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “ชาวอีสาน” เป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด มีประชากรมากที่สุดซึ่งชาวภาคกลางมักจะเรียกชนกลุ่มนี้ว่า “ลาว” เพราะว่ามีภาษาเป็นภาษาเดียวกับคนลาวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แต่งกายปกติตามท้องถิ่นด้วยชุดผ้าไหมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานบุญต่าง ๆ ที่ประชาชนจัด



๒.๒ ศิลปะ ดนตรี และการแสดง

- ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ มีวงกลองยาวบ้านโคกน้ำเกลี้ยง หมู่ที่ ๕ และวงดนตรีนักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม ตีกริแชมป์การประกวดแข่งขันวงดนตรีในเทศกาลงานไหมจังหวัดขอนแก่นเมื่อปี ๒๕๖๒



๒.๓ เทศกาล ประเพณีท้องถิ่น / กีฬา การละเล่นท้องถิ่น

ประเพณีบุญกุ่มข้าวใหญ่ ฟ้อนลำซู้ขวัญข้าว ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ สถานที่จัดงานบริเวณที่ว่าการอำเภออุบลรัตน์ ทั้งนี้ ในงานได้มีการจัดประกวดการห่อข้าวต้มมัด มีจำนวนผู้เข้าร่วมประมาณ ๑๐๐ คน



๒.๔ อาหารท้องถิ่น /ภูมิปัญญาด้านอื่นๆ เช่น หัตถกรรม การก่อสร้างบ้านเรือน สมุนไพร ฯลฯ

- ชาวชุมชนเขื่อนอุบลรัตน์ มีอาชีพหาปลาเนื่องจากภูมิศาสตร์อยู่ติดกับเขื่อน ชาวบ้านนิยมออกหาปลาเพื่อนำมาแปรรูปอาหารท้องถิ่นแปรรูป ประกอบด้วย ปลาต้ม ปลาล้า ปลาแห้ง ปลาต้มแม่สมจิตเป็นที่เลื่องลือของอำเภออุบลรัตน์ที่มีความอร่อย สด สะอาด ไม่ใส่สารกันบูด ดำเนินกิจการมานานกว่า ๒๕ ปี ปลาที่นิยมนำมาทำปลาต้ม คือ ปลาตะเพียน ราคา กิโลกรัมละ ๑๕๐ บาท ระยะเวลาในการผลิต ๑-๗ วัน ทั้งนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลาต้มแม่สมจิต ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาฝึกทักษะอาชีพให้กับนักเรียน โดยมีนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมการทำปลาต้มสายเดี่ยว ซึ่งถือเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ให้แก่เด็ก ได้มีส่วนร่วมสนับสนุนการขับเคลื่อนชุมชนผ่านโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ อาทิ เช่น เทียวชุมชน ยลวิถีเพื่อการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (CPOT)



๓. แหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นของชุมชน

๓.๑ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางศาสนสถานมากมาย เช่น จุดเข็ควินเขื่อนอุบลรัตน์ วัดพระบาทภูพานคำ วัดเขื่อนอุบลรัตน์ บางแสน ๒ เขื่อนอุบลรัตน์ อุทยานแห่งชาติภูเก้าภูพานคำ และจุดชมวิวยินช้างสี



๓.๒ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งโบราณคดี อุทยานประวัติศาสตร์สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

-วัดพระพุทธบาทภูพานคำ เป็นวัดที่มีความสวยงาม สงบ ร่มรื่น วัดสวยพระใหญ่ มีบันไดยาว ๑,๐๔๙ ขั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๙๒ พระอาจารย์บุญ ปัญญาจุฑา พร้อมด้วยพระภิกษุ ๔ รูป ได้ออกเดินธุดงค์ผ่านมายังบริเวณนี้ เห็นว่าเป็นสถานที่สงบเงียบจึงได้หยุดพักบำเพ็ญเพียรภาวนา และพบกับบ่อน้ำที่มีลักษณะคล้ายรอยเท้ามนุษย์ แต่มีขนาดใหญ่กว่า จึงมีความเชื่อว่าน่าจะเป็นรอยพระพุทธบาท เมื่อชาวบ้านทราบข่าวก็พากันมากกราบไหว้ และสร้างวัดถวายสืบมาถึงวันนี้ปัจจุบัน จะมีประชาชนทั้งในจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดใกล้เคียงนิยมมาร่วมทำบุญตักบาตรเทโว เนื่องในวันออกพรรษาเป็นประจำทุกปี



๓.๓ พื้นที่หรือศูนย์การเรียนรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การเรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

- สะพานหินธรรมชาติ ๑๔๐ ล้านปี เป็นสิ่งมหัศจรรย์เป็นสะพานหินธรรมชาติอายุ ๑๔๐ ล้านปี ใต้สะพานหิน เป็นที่ประดิษฐานองค์พระนอนขนาดใหญ่ใต้สะพานหินองค์ใหญ่ที่สุดหนึ่งเดียวในโลก



๓.๔ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น สวนเกษตรอินทรีย์ สวนผสม ไร่ สวน นา ฟาร์ม เกษตรผสมผสาน

ชุมชนเขื่อนอุบลรัตน์ บ้านดง ต.บ้านดง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น ได้ดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ “โคก หนอง นา โมเดล เป็นโมเดลต้นแบบที่สถาบันเศรษฐกิจพอเพียงและมูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติได้นำมำพระราชดำริของในหลวงรัชกาล ที่ ๙ ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้รับงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาชุมชน จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ บาท มีพื้นที่ทั้งหมด ๓ ไร่ เปิดให้บริการทุกวันไม่มีค่าใช้จ่าย นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพืชเกษตรได้ อาทิ เช่นการปลูกพริก พักทอง กัลยาดง แดงไทย ต้นยางนา และการเลี้ยงปลา



๓.๕ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา ถ้ำ น้ำตก ทะเล ชายหาด ป่าชายเลน จุดชมวิวน้ำพุร้อน น้ำแร่ และอื่น ๆ

-ชุมชนเขื่อนอุบลรัตน์ มีสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นและเชื่อมโยงเส้นทางเดียวกัน ในจังหวัดขอนแก่น เทียวสวนสัตว์เขาสวนกวาง ต่อด้วยเข็คอินชมวิวน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ ต่อด้วยไหว้พระใหญ่วัดพระบาทภูพานคำ ต่อด้วยชมโบราณสถานวัดเขื่อนอุบลรัตน์ รับประทานอาหารที่บางแสน๒ จบทริปด้วยจุดชมวิวน้ำพุร้อน



๔. กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว

๔.๑ มีการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม โดยเป็นกิจกรรมที่เป็นวิถีดั้งเดิมของชุมชน เช่น การทำบุญ ตักบาตร การทำอาหารพื้นบ้าน งานฝีมือ การละเล่น การแสดงพื้นบ้าน การเรียนรู้อาชีพและวิถีชีวิตของชุมชน ฯลฯ ชุมชนวัดเขื่อนอุบลรัตน์ ได้จัดกิจกรรมตักบาตรเทโวบริเวณทางขึ้นวัด มีประชาชนเข้าร่วมประมาณ ๕๐๐ คน



๔.๒ มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายประชาสัมพันธ์ จุดเช็คอิน และจุดถ่ายภาพ ฯลฯ

-ชุมชนเขื่อนอุบลรัตน์ มีจุดบริการนักท่องเที่ยวหลากหลายแห่ง เช่น ร้านมองบัว และคุณนายบ้านนา มีสถานที่จอดรถสะดวกสบาย ห้องน้ำสะอาด บรรยากาศดี ปลอดภัย สบายๆสไตล์บ้านทุ่ง



๔.๓ มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนหรือการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนกับแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นของจังหวัด หรือพื้นที่ใกล้เคียง

มีโปรแกรมท่องเที่ยวสถานที่ต่างๆ ภาย นอกจากนี้ยังมีโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวอาสาสมัคร โดยการเดินทางออกจากบางแสน ๒ มุ่งหน้าสู่อำเภอน้ำพอง ประมาณ ๑๘ กิโลเมตร



๔.๔ มีที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ โรงแรม หรือรีสอร์ทในพื้นที่ชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียงกับชุมชน รวมทั้งมีร้านอาหารท้องถิ่น และการบริการอื่นๆ

-ชุมชนเขื่อนอุบลรัตน์ มีจุดบริการนักท่องเที่ยวหลากหลายแห่ง เช่น คุณนายบ้านนา มีสถานที่จอดรถ สะดวกสบาย ห้องน้ำสะอาด บรรยากาศดี ปลอดภัย สบาย ๆ สไตล์บ้านทุ่ง



๔.๕ มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และมีกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น อย่างต่อเนื่อง

- ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ มีศูนย์เรียนรู้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย บ่อบำบัดน้ำเสียโครงการพระราชดำริสำเด็จพระเทพ ของเทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อใช้บำบัดน้ำเสียในตำบลเขื่อนอุบลรัตน์



๔.๖ มีการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกการดูแลความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวและบริการอื่น ๆ เช่น ป้ายบอกทาง แผนที่ท่องเที่ยว ห้องน้ำ ที่จอดรถ และทางลาดสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ

-ชุมชนเขื่อนอุบลรัตน์มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่เข้ามาเยี่ยมชม มีห้องน้ำที่สะอาด และบริเวณจอดรถที่กว้างขวาง



๕.๑ มีผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

-ชุมชนบ้านดง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น มีผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยโดยเน้นการรูป โดโนเสาร์ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ ประจำจังหวัดขอนแก่น



๕.๒ มีผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (Cultural Product of Thailand : CPOT) ที่มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี นวัตกรรมเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ มีความร่วมสมัย และตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน

-นายสุจินต์ สุภาเส เกษตรอำเภอบุบลรัตน์ ร่วมกับเกษตรอำเภอประจำจังหวัดขอนแก่น ร่วมศึกษาดูงาน วิสาหกิจชุมชนแปรรูปปลาบ้านท่าเรือ ปลาสามแม่สมจิตร พร้อมกับการเยี่ยมชมสถานที่และศึกษาการทำปลาสาม ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น



๕.๓ ชุมชนมีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม

- บ้านโคกน้ำเกี๋ยิง หมู่ ๕ ต.เขื่อนอุบลรัตน์ อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น
ผลิตภัณฑ์ภายในชุมชนกลุ่มทอผ้า



๕.๔ ชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การสาธิต / Workshop ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม เพื่อดึงดูดความสนใจ
ของนักท่องเที่ยว

- หมู่บ้านโคกสว่าง ม.๓ ต.โคกสูง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น มีการสาธิตกระบวนการจากผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่
โดยมีการสาธิต การจักสานหวด



๖. ช่องทางในการเข้าถึงบริการการท่องเที่ยวชุมชน

ที่	ชื่อช่องทาง	ข้อมูล/URL/Link ของช่องทาง
๑	Website	http://www.khueanubolrat.go.th/index.php
๒	Facebook	https://www.facebook.com/groups/285925418179671-
๓	YouTube	https://www.youtube.com/watch?v=PEWPzhcPmw4
๔	ผู้ประสานงาน	นายเจษฎา ตันติปัญญาชัย นายกเทศมนตรีตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ โทร. ๐๙ ๒๔๔๘ ๘๑๗๑
๕	อื่นๆ	- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติน้ำพอง โทร. ๐๙ ๖๗๓๙ ๗๙๒๐ - ผลิตภัณฑ์ปลาสามแม่สมจิตร (นางสมจิตร พงศ์จรัสเมณี) โทร. ๐๘ ๑๐๔๗ ๑๘๗๖

ลำดับที่ ๓

ชื่อชุมชน : ชุมชนภูผาม่าน

ที่ตั้ง : หมู่ที่ ๒ ตำบลโนนคอม อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น

๑. การบริหารจัดการชุมชน

๑.๑ ผู้นำชุมชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการชุมชนที่ดี มีหลักธรรมาภิบาล

ชุมชนภูผาม่าน มีการบริหารจัดการชุมชนโดยใช้หลัก “วัฒนธรรมนำสุข ด้วยพลังบวร” โดยมีผู้นำ “บวร” (บ้าน-วัด-โรงเรียน/ราชการ) เป็นแกนนำสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชนยลวิถี ประกอบด้วย ผู้นำพลังบวร “บ” นายฐิติกร แก้วคำ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ บ้านเขินเหนือ ผู้มีความเสียสละ ทำงานด้วยความทุ่มเทเพื่อให้ชุมชนเกิดความยั่งยืน กระทั่งได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเข้ารับรางวัล “ผู้ใหญ่บ้านดีเด่น ประจำปี ๒๕๖๒” ผู้นำพลังบวร “ว” พระครูนวมธรรมกิจจาทร เจ้าอาวาสวัดเฉลียงทอง เป็นศูนย์รวมความศรัทธาของคนในชุมชน พลังบวร “ร” นายทินกร จันท์เทพย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนคอม และนายชัยยา เรืองเจริญ นายกเทศมนตรีตำบลภูผาม่าน มีส่วนร่วมที่สำคัญสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้นเพื่อเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยวและแขกผู้มาสัมผัสวิถีวัฒนธรรมไทย



๑.๒ ผู้นำชุมชนมีความรู้ มีความเข้าใจในบริบทของชุมชนอย่างชัดเจน

ชุมชนภูผาม่านมีผู้นำชุมชน ผู้นำพลังบวรที่มีความรู้ความสามารถ เป็นคนในพื้นที่ที่เข้าใจในบริบทและสภาพของชุมชน ผู้นำที่คนในหมู่บ้านชุมชนให้ความเคารพ เชื่อถือ และศรัทธา เป็นผู้นำและประสานการพัฒนาในทุกๆ ด้านของชุมชน โดยเฉพาะเป็นแกนนำในการรวมกลุ่มผู้นำในชุมชนและนอกชุมชนมาขับเคลื่อนงานได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถดึงเอาศักยภาพชุมชน นำเอาอัตลักษณ์วัฒนธรรมโดดเด่นของชุมชนมาพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม นำทุนทางวัฒนธรรมมาพัฒนาต่อยอดสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงการเป็นเจ้าของที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ รู้สึกอบอุ่นมีความสุข และมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยววิถีวัฒนธรรม จนทำให้ ปี พ.ศ.๒๕๖๔ ชุมชนภูผาม่านได้รับการคัดเลือกจากกระทรวงวัฒนธรรมให้เป็น ๑ ใน ๓๐ สุดยอดต้นแบบเที่ยวชุมชนยลวิถี และชุมชนคุณธรรมต้นแบบโดดเด่นระดับประเทศ



๑.๓ ชุมชนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

ชุมชนภูผาม่าน มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม มีการประชุมเตรียมความพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยว แบ่งหน้าที่ให้กลุ่มต่างๆอย่างชัดเจน มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นระบบ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อประสานขอทราบข้อมูลการท่องเที่ยว ชุมชนได้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว นายฐิติกร แก้วคำ ผู้ใหญ่บ้าน (หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๐-๙๗๔๑๘๔๐) หรือ นางตะวัน เรืองเจริญ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๗-๖๓๘๐๓๙๘) หากนักท่องเที่ยวแจ้งความประสงค์มาท่องเที่ยวชมวิถีชุมชน ผู้นำชุมชนจะประสานไปยังกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย กลุ่มกลุ่มสตรีตำบลโนนคอมต้อนรับนักท่องเที่ยว กลุ่มทอผ้าไต้ถุนเฮือนไทภู กลุ่มจักสานหัตถกรรมพื้นบ้าน กลุ่มกลองยาวพื้นบ้าน กลุ่มโฮมสเตย์ เป็นต้น



๑.๔ สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

ชุมชนภูผาม่าน มีการบริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชน ในการแสดงความคิดเห็น แสดงศักยภาพตามถนัดของแต่ละคน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกันในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวชมชนยลวิถีไทภู เช่น กลุ่มทอผ้าไต้ถุนเฮือนไทภู กลุ่มจักสานหัตถกรรมพื้นบ้าน กลุ่มกลองยาวพื้นบ้าน กลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มสตรีตำบลโนนคอมต้อนรับนักท่องเที่ยว กลุ่มมัคคุเทศก์ชุมชน เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข รู้จักดำเนินชีวิตด้วยความถูกต้อง โดยมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ รู้จักเรียนรู้และน้อมนำ ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสืบสานวิถีวัฒนธรรม ที่ดีงาม ต่อยอดทุนทางวัฒนธรรม เสริมคุณค่าสร้างรายได้ความอยู่ดีกินดีให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน



๑.๕ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการขับเคลื่อนชุมชนอย่างชัดเจน

ชุมชนภูผาม่านมีการบูรณาการขับเคลื่อนชุมชน ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ได้แก่ อำเภอภูผาม่าน เทศบาลตำบลภูผาม่าน องค์การบริหารส่วนตำบลภูผาม่าน ธนาคารออมสิน สาขาภูผาม่าน กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าร้านอาหารที่พักโฮมสเตย์อำเภอภูผาม่าน ร่วมกันส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนลวิถี ได้ดำเนินการสนับสนุนสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนเตรียมพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยว และโดยเฉพาะสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ได้จัดประชุมคณะกรรมการทำงานเพื่อสร้างความเข้าใจการขับเคลื่อนเที่ยวชุมชนลวิถี ร่วมวางแผนการทำงาน การสำรวจพื้นที่เส้นทางท่องเที่ยว การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน (คลิป/ ป้าย/ แผ่นพับ/อินโฟกราฟิก/ โลโก้ชุมชน/ โลโก้ผลิตภัณฑ์/ facebook) และจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม



๑.๖ ชุมชนมีการบริหารจัดการชุมชน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)

ชุมชนภูผาม่าน มีการบริหารจัดการชุมชนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณ มีเหตุมีผล เสียสละ อดทน อดออม ขยัน ไม่วอกแวก ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือแบ่งปัน มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว มีการรวมกลุ่มสร้างอาชีพเกิดกลุ่มต่างๆขึ้นในชุมชน เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มพัฒนาอาชีพ กลุ่มถ่ายทอดภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม กลุ่มจิตอาสาพัฒนาชุมชน เป็นต้น มีการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) เตรียมพร้อมการต้อนรับนักท่องเที่ยวแบบวิถีใหม่ (New normal) สร้างรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากให้ชุมชนอย่างยั่งยืน



๒. อัตลักษณ์ของชุมชนที่มีความโดดเด่น

๒.๑ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ / ภาษา / เครื่องแต่งกาย

ชาวภูผาม่าน มักจะเรียกตนเองว่า “**ไทภู**” หมายถึง ผู้คนที่อาศัยอยู่บริเวณภูผาม่าน โดยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ “**ลาวหลวงพระบาง**” มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์และคำบอกเล่าถึงลำดับเส้นทางการอพยพตั้งถิ่นฐานจากบรรพบุรุษชาวหลวงพระบางมายังอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ และอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น มีสำเนียงภาษาพูดไพเราะ อ่อนหวานเนิบช้าแตกต่างจากภาษาอีสานทั่วไป มักลงท้ายด้วยคำว่า ฮั่นแน้ว ชาวภูผาม่านนิยมแต่งกายด้วยชุดพื้นเมือง เรียกว่า “**เสื้อไทภู**” เป็นเสื้อผ้าฝ้ายสีขาวธรรมชาติตกแต่งด้วยแถบผ้าขิดลวดลายโบราณ ซึ่งทอกันเอง ในครัวเรือนสืบทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ ผู้หญิงจะสวมใส่กับ “**ผ้าซิ่นควบสีแดงหมากสุก**” ส่วนผู้ชายจะสวมใส่กับผ้าโสร่ง



๒.๒ ศิลปะ ดนตรี และการแสดง

ชุมชนภูผาม่าน มีศิลปะการแสดงที่เป็นอัตลักษณ์ คือ **วงกลองยาวอีสาน วงโปงลาง และการแสดงฟ้อนไทภู** มีท่วงทำนองดนตรีที่สนุกสนาน และการฟ้อนรำที่เอกลักษณ์น่าชม มักนิยมแสดงในขบวนแห่เพื่อเฉลิมฉลองในงานบุญประเพณีต่างๆ และเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวและแขกผู้มาเยือน



๒.๓ เทศกาล ประเพณีท้องถิ่น / กีฬา การละเล่นท้องถิ่น

ประเพณีตรุษไทภูผาม่าน เป็นการส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่แบบโบราณตามจันทรคติ โดยถือเอาวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ซึ่งถือว่าเป็นวันสุดท้ายของปีเก่า เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นแสดงออกถึงความรักใคร่ สามัคคี ความกตัญญูต่อบรรพบุรุษทั้งที่มีชีวิตอยู่และล่วงลับไปแล้ว โดยตอนเช้าชาวภูผาม่านจะแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าชุดใหม่ นำอาหารคาวหวาน กระทงเก้าห้องออกไปที่วัดเพื่อร่วมทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหาร อุทิศส่วนกุศลหาบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ฟังเทศน์ ขอมมาพระสงฆ์สามเณร นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสที่จะได้ขอขมาและขอพรจากญาติผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุในหมู่บ้าน เมื่อถึงกำหนดวันตรุษไทภูผาม่าน ทุกคนจะกลับบ้านเกิดของตัวเอง มีการเฉลิมฉลอง การดื่ม การกิน และมีการละเล่น “**สะบ้า**” ลูกสะบ้าจะมีเปลือกแข็งมีลักษณะกลมแบนแต่ตรงกลางนูน นอกจากการเล่นเพื่อความสนุกสนานเพลินเพลินแล้วยังเป็นการแสดงความเคารพต่อผีเจ้านายหรือผีบรรพชนอีกด้วย



๒.๔ อาหารท้องถิ่น /ภูมิปัญญาด้านอื่นๆ เช่น หัตถกรรม การก่อสร้างบ้านเรือน สมุนไพร ฯลฯ

อาหารพื้นถิ่นของชาวภูมาม่าน ที่ขึ้นชื่อคือ “คั่วเนื้อ คั่วปลา” ในอดีตนิยมทำรับประทานในช่วงเทศกาลตรุษไทยและมีการสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น และนิยมนำไปถวายพระในวันทำบุญตักบาตรวันเทศกาลตรุษไทย แต่ในปัจจุบันทำรับประทานเป็นประจำทุกครัวเรือน และทำสำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยว วัตถุดิบ ได้แก่ เนื้อปลาล่าง/เนื้อย่าง ข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด หัวหอม กระเทียม ขมิ้น พริกแห้ง เกลือ ปลาร้า กะทิสด น้ำปลา และงานหัตถศิลป์ชิ้นของภูมาม่าน คือ “ผ้าขิดไทภู” มีลวดลายสีสังดงามเป็นเอกลักษณ์ ในอดีตมีการนิยมนำมาทำเป็นหมอนหรือที่นอน แต่ปัจจุบันได้มีการทอเป็นเส้นแถบเพื่อตกแต่งเสื้อผ้าหรือประยุกต์ใช้ตามต้องการ นอกจากนี้ยังมีการทอ “ผ้าฝ้ายสีธรรมชาติ” และ “ผ้าชิ้นควบสีแดงหมากสุก” อัตลักษณ์ภูษาแห่งภูมาม่าน ที่ปัจจุบันได้มีการพัฒนาให้มีลวดลายและสีสันที่หลากหลายมากขึ้นสำหรับประยุกต์ใช้ตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกาย



๓. แหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นของชุมชน

๓.๑ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น อาคารบ้านเรือน ศาสนสถาน ตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม ตลาดน้ำ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ศูนย์การเรียนรู้ บ้านศิลปิน หอศิลป์

๑) **วัดเจดีย์ทอง** ศูนย์รวมจิตใจของชาวภูมาม่าน วัดเก่าแก่ที่สร้างขึ้นพร้อมกับการตั้งเมืองภูมาม่าน ภายในวัดวิหารองค์หลวงปู่ลี เกจิอาจารย์ที่เป็นที่นับถือของคนภูมาม่าน และมีต้นเจดีย์ทองรุกขมรดกของแผ่นดิน

๓) **เฮือนไทภู** บ้านไม้โบราณอายุกว่าร้อยปี ปัจจุบันยังสามารถพักอาศัยได้และทำเป็นโฮมสเตย์ นอกจากนี้ยังมีโฮมสเตย์ที่สร้างเป็นเรือนไทยอีก ๑ แห่ง สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวได้

๒) **ตลาดตองโกย** ตลาดวัฒนธรรมของชาวภูมาม่าน แหล่งจำหน่ายผักพื้นบ้าน อาหารประจำถิ่น สินค้าเกษตรปลอดภัย ผลิตภัณฑ์ชุมชน และเป็นตลาดสีเขียวที่รณรงค์ใช้ใบตองกล้วย หรือ ตองโกย (ตามสำเนียงภาษาชาวภูมาม่าน) แทนการใช้ถุงพลาสติกเพื่อลดภาวะโลกร้อนเป็นที่มาของชื่อตลาดแห่งนี้



๓.๒ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งโบราณคดี อุทยานประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

ต้นเฉลียงทอง รุกขมรดกแห่งเมืองภูผาม่าน ตั้งอยู่ภายในวัดเฉลียงทอง มีอายุกว่า ๓๐๐ ปี เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ มีเรื่องราวย้อนกลับไปในสมัยรัชกาลที่ ๑ ได้แต่งตั้งให้หลวงพิชิตสงคราม เป็นเจ้าเมืองคอนสาร ต่อมาในปี พ.ศ.๒๓๘๐ สมัยรัชกาลที่ ๓ หลวงพิชิตสงครามได้ให้หลานชายชื่อ นายพุ่ม พร้อม ๕ ครอบครัว มาดูแลฝั่งหลวงที่ต้นเฉลียงทองแห่งนี้ เพื่อส่งเป็นเครื่องบรรณาการ ซึ่งขณะนั้นได้รับตำแหน่งในกองส่วยสีผึ้ง บ้านเขินเหนือ เมื่อทำความดีความชอบ จึงทรงพระราชทานตำแหน่งให้เป็น หลวงพิพิธภูมิเรศ เป็นเจ้าเมือง ภูผาม่านคนแรก ต้นเฉลียงทอง จึงได้รับการคัดเลือกจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม เป็นรุกขมรดกของแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๒



๓.๓ พื้นที่หรือศูนย์การเรียนรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การเรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

๑) **พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านของเก่าไทภู** แหล่งเรียนรู้การจัดแสดงอัตลักษณ์วิถีชีวิตและเครื่องมือเครื่องใช้ ของโบราณ เครื่องจักสาน ซึ่งแสดงถึงมรดกภูมิปัญญาของบรรพชนคนภูผาม่านที่ได้สั่งสมสืบทอดต่อกันมา ให้ชนรุ่นหลังได้เรียนรู้และช่วยกันรักษาสืบไป

๒) **กลุ่มทอผ้าได้ถุนเหื่อนไทภู** แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาการทอผ้าของชาวภูผาม่านที่สืบทอดกันรุ่นต่อรุ่น มีการสาธิตขั้นตอนการทอผ้าฝ้ายธรรมชาติ ตั้งแต่การเก็บทอฝ้ายไปจนถึงขั้นตอนการทอผ้า นอกจากผ้าฝ้าย ยังมีการทอผ้าขิดไทภู และผ้าขึ้นควบสีหมากสุก อัตลักษณ์ภูเขาแห่งภูผาม่านที่มีลวดลายสีสันเป็นเอกลักษณ์

๓) **ศูนย์อนุรักษ์ควายทาม หนองสมอ** แหล่งเรียนรู้วิถีคนกับควายทาม ควายที่เลี้ยงในน้ำหนองสมอ แหล่งน้ำที่หล่อเลี้ยงชาวภูผาม่าน มีตลาดชุมชนและสวนดอกไม้และดอกทานตะวัน



๓.๔ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น สวนเกษตรอินทรีย์ สวนผสม ไร่ สวน นา ฟาร์ม เกษตรผสมผสาน

๑) ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพผลิตสินค้าเกษตรภูผาม่าน บ้านน่าน้ำชา ต.ภูผาม่าน อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น ศูนย์เรียนรู้เกษตรชุมชน เน้นเกษตรอินทรีย์ ทั้งมีศักยภาพเด่น เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ๑ ใน ๕๐ แหล่งเที่ยวเกษตรต้องชม

๒) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเซินเหนือ ของนายฐิติกร แก้วคำ ผู้ใหญ่บ้านเซินเหนือ ม.๒ เป็นแหล่งเรียนรู้ไร่นาสวนผสมเกษตรอินทรีย์



๓.๕ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา ถ้ำ น้ำตก ทะเล ชายหาด ป่าชายเลน จุดชมวิว น้ำพุร้อน น้ำแร่ และอื่น ๆ

ภูผาม่าน เป็นพื้นที่ที่มีทัศนียภาพสวยงาม สมดังคำขวัญว่า “อุทยานแห่งขุนเขา” มีเทือกเขาใหญ่น้อย เรียงรายสลับซับซ้อนอย่างสวยงาม เป็นฉากของชุมชน มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลากหลาย ไว้คอยต้อนรับนักท่องเที่ยวให้มาสัมผัสความงดงามโอหมอกและอ้อมกอดของธรรมชาติ เช่น

๑) ภูผาม่าน เทือกเขาหินปูนที่มีหน้าผาตัดตรงดิ่งลงมาเป็นริ้ว ๆ คล้ายผ้าม่าน ตั้งตระหง่านเป็นทิวทัศน์ และสัญลักษณ์ของอำเภอแห่งนี้ นอกจากนี้ยังมีความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ “มังกรดำแห่งภูผาม่าน” ผุ่งค้ำคานับล้านบินออกจากถ้ำเป็นสายอวดสายตาผู้มาเยือน

๒) หนองสมอ แหล่งน้ำหล่อเลี้ยงวิถีชีวิตของคนภูผาม่านและสามารถชมวิวกุฎีภูผาม่านสะท้อนน้ำสุดอัศจรรย์

๓) ถ้ำพญานาคราช ภายในอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ชมความสวยงามหินงอกหินย้อยที่ส่องประกายแวววาวระยิบระยับสวยงามตระการตา



๔. กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว

๔.๑ มีการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมโดยเป็นกิจกรรมที่เป็นวิถีดั้งเดิมของชุมชน เช่น การทำบุญ ตักบาตร การทำอาหารพื้นบ้าน งานฝีมือ การละเล่น การแสดงพื้นบ้าน การเรียนรู้อาชีพและวิถีชีวิตของชุมชน ฯลฯ

๑) กิจกรรมทำบุญตักบาตรเช้าครั้งเดียวสองจังหวัด บริเวณสะพานบุญผลา ชั่วที่เมืองน้อง สะพานข้ามแม่น้ำเซินที่เป็นเขตแบ่งระหว่างอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น และอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ สืบสานบุญประเพณีทุกวันธรรมสวนะ

๒) กิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตไทภู สัมผัสวิถีชีวิตอัตลักษณ์ไทภูผาม่าน เรียนรู้การทำผ้าใต้อุ่นเสี้ยน การจักสาน การทำอาหารพื้นบ้านคั่วเนื้อคั่วปลา การทำบายศรี และการทำตุ๋นไผ่แมงมุม

๓) กิจกรรมปั่นชมวิวกุฎาหม่าน ปั่นจักรยานท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชุมชนและชมความสวยงามของภูผาม่าน



๔.๒ มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายประชาสัมพันธ์ จุดเช็คอิน และจุดถ่ายภาพ ฯลฯ

ชุมชนภูผาม่านมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวหลากหลายช่องทาง เช่น เฟซบุ๊ก การท่องเที่ยวภูผาม่าน ช่อง youtube ของชุมชน มีการจัดทำวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน นอกจากนี้ยังมีป้ายประชาสัมพันธ์ การจัดทำจุดเช็คอินและจุดถ่ายภาพตามสถานที่สำคัญๆ ต่าง เพื่อเป็นส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้ทั่วไปรู้จักอย่างกว้างขวางมากขึ้น เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาสัมผัสบรรยากาศของธรรมชาติและวิถีชีวิตคนภูผาม่าน



๔.๓ มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนหรือการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนกับแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นของจังหวัด หรือพื้นที่ใกล้เคียง

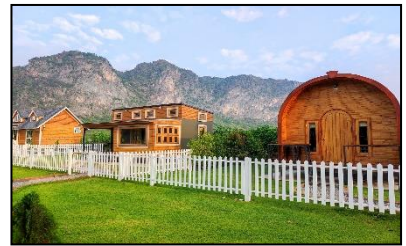
ชุมชนภูผาม่าน มีโปรแกรมการท่องเที่ยว ทั้งแบบ ๑ day Trip และแบบ ๒ วัน ๑ คืน เริ่มจากนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงวัดเฉลิมทอง กราบขอพรรูปปั้นหลวงปู่สี ชมและบันทึกภาพกับต้นเฉลิมทอง รุกขมรดกของแผ่นดิน อายุ ๓๐๐ กว่าปี จากนั้นไปเยี่ยมชมเขื่อนไทภู เรียนรู้วิถีชีวิตไทภู ชมการสาธิตผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม เครื่องจักสาน การทำอาหาร “คั่วเนื้อ คั่วปลา” การทอผ้าพื้นเมือง การตัดเย็บชุดไทภู ชมวิถีควายทาม เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมก่อนกลับ หรือถ้าเลือกโปรแกรม ๒ วัน ๑ คืนจะต่อด้วยการไปถ้ำรูปร้านกาแฟสุดชิค รอเวลาเย็นชมฝูงค้างคาวออกจากถ้ำ แล้วเข้าที่พักโฮมสเตย์บรรยากาศใกล้ชิดภูผาม่าน ตื่นเช้าอันสดใสไปตักบาตร ณ สะพานบุญผลา ชั่วที่เมืองน้องสองจังหวัด ต่อด้วยการดริปปาแฟแลภูผาม่านสะท้อนลงหนองสมอ และสามารถเดินทางท่องเที่ยวต่อไปยังอ.ภูกระดึง จ.เลย น้ำผุดทัพลาว อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ หรือไปต่อ อ.น้ำหนาว จ.เพชรบูรณ์ได้



๔.๔ มีที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ โรงแรม หรือรีสอร์ทในพื้นที่ชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียงกับชุมชน รวมทั้งมีร้านอาหารท้องถิ่น และการบริการอื่นๆ

เสน่ห์ที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวจากทั่วสารทิศมาที่ภูผาผาน คือ ที่พักโฮมสเตย์ที่เรียงรายล้อมรอบเชิงเขาภูผาผานรอคอยให้นักท่องเที่ยวมาพักผ่อนสัมผัสกับบรรยากาศใกล้ชิดธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม คาเฟ่หลายร้านไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว เรียกได้ว่ามาเที่ยวภูผาผาน อาหารหลักอร่อย ได้ชมวิวหลักล้าน เช่น

- ๑) ภูผาผานโฮมสเตย์ ที่พักโฮมสเตย์แห่งแรกของภูผาผาน บรรยากาศกระท่อมไม้ใกล้ชิดติดเขา
- ๒) บ้านผาสุก ที่พักบรรยากาศเหมือนอยู่ต่างประเทศ มีสะพานชมวิวกูฎาผาน
- ๓) ผาผานฝัน คาเฟ่เครื่องดื่ม ร้านอาหารและที่พักสไตล์มินิมอลถูกใจคนรุ่นใหม่
- ๔) Hai-Na Garden House ที่พักสไตล์กระโจม และสามารถชมฝูงคว้าวอกจากถ้ำได้



๔.๕ มีมีัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการนำชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและมีกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพของมีัคคุเทศก์ท้องถิ่น อย่างต่อเนื่อง

ชุมชนภูผาผาน มีมีัคคุเทศก์ท้องถิ่นเตรียมการเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนให้เกิดความประทับใจ รู้สึกรอบอุ้ม มีความสุข และมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยววิถีวัฒนธรรม โดยได้จัดอบรมพัฒนาศักยภาพการเป็นเจ้าบ้านที่ดี มีัคคุเทศก์น้อย/นักสื่อสารชุมชน เพื่อนำชมเสน่ห์ชุมชนตามจุดต่าง ๆ ภายในชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว



๔.๖ มีการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก การดูแลความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวและการบริการอื่น ๆ เช่น ป้ายบอกทาง แผนที่ท่องเที่ยว ห้องน้ำ ที่จอดรถ และทางลาดสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ

ชุมชนภูผาม่าน มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นระบบอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อประสานขอทราบข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนได้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว นายฐิติกร แก้วคำ ผู้ใหญ่บ้าน (หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๐-๙๗๔๑๘๔๐) หรือนางตะวัน เรืองเจริญ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๗-๖๓๘๐๓๙๘) หากนักท่องเที่ยวแจ้งความประสงค์มาท่องเที่ยวชมวิถีชุมชน ผู้นำชุมชนจะประสานไปยังกลุ่มต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจ นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในพื้นที่อำเภอภูผาม่านได้อีกหลายแห่ง ตามเส้นทางท่องเที่ยวที่ชุมชนประชาสัมพันธ์ตามป้ายบอกทาง แผนที่ท่องเที่ยว นอกจากนี้สถานที่ต่างๆยังมีห้องน้ำและลานจอดรถไว้บริการนักท่องเที่ยว



๕. ด้านผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน

๕.๑ มีผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

๑) **เสื้อไทย** เป็นเครื่องแต่งกายอัตลักษณ์อันโดดเด่นของชาวไทภูผาม่าน ลักษณะเป็นเสื้อผ้าฝ้ายสีขาว ธรรมชาติตกแต่งด้วยแถบผ้าขิดลวดลายโบราณ ซึ่งทอและตัดเย็บใช้กันในครัวเรือนสืบทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ จนกลายมาเป็นผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมที่โดดเด่นของชุมชนภูผาม่าน

๒) **ผ้าซิ่นควบ** ผ้าซิ่นหรือผ้าถุงสีแดงหมากสุกสีสันโดดเด่นอัตลักษณ์ของหญิงสาวชาวภูผาม่าน ผ้าควบหรือบางแห่งเรียกผ้าหางกระรอก ทอด้วยด้ายหรือไหมต่างสีที่พื้นเป็นเกลียวเสียก่อน เมื่อทอแล้วมีลายแลดูดั่งลายเหลือบๆเหมือนหางกระรอก แต่เดิมนิยมทอสีแดงหมากสุก สีม่วง แต่ปัจจุบันมีการทอหลากหลายสีสัน

๓) **ผ้าฝ้ายสีธรรมชาติ** ผลิตด้วยกระบวนการดั้งเดิมตั้งแต่เก็บดอกฝ้ายไปจะไปการทอตามวิถีคนภูผาม่าน

๔) **ผ้าขิดไทย** เอกลักษณ์ภูมิปัญญาศิลป์ของภูผาม่าน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลากหลาย



๕.๒ มีผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (Cultural Product of Thailand : CPOT) ที่มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีนวัตกรรมเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่มีความร่วมสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน

๑) **เสื้อไทยประยุกต์** จากรูปแบบเสื้อไทยแบบดั้งเดิมมีการออกแบบตัดเย็บให้รูปทรงให้มีความสร้างสรรค์ร่วมสมัยสามารถสวมใส่ได้หลากหลายโอกาสทุกเพศทุกวัย

๒) **ผ้าฝ้ายย้อมมะเกลือลายน้ำไหล** จากผ้าฝ้ายสีขาวธรรมชาติ มีการรี้อพื้นภูมิปัญญาการย้อมผ้าด้วยมะเกลือที่จะให้สีดำ ถักทอผสานลวดลายกับเส้นฝ้ายสีขาวกลายเป็นลายน้ำไหลสีออกเทา งดงามทันสมัย

๓) **ตระกร้าผ้าขิดไทย** ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านจักสานไทยผ้าม่าน นำออกแบบประดับตกแต่งด้วยผ้าขิด ออกมาเป็นตระกร้าทรงกระเป๋าดูสวยงามทันสมัย



๕.๓ ชุมชนมีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม

๑) **กลุ่มทอผ้าใต้ถุนเรือนไทย** นอกจะเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีการทอผ้าไทยแล้วยังเป็นแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน เช่น เสื้อไทย ผ้าฝ้าย ผ้าขิดไท ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ เป็นต้น

๒) **ร้านสุวรรณาของฝาก** โฮมสเตย์ที่มีบริการเครื่องดื่ม กาแฟสด ท่ามกลางบรรยากาศร่มรื่นรมย์นอกจากนี้ ยังจำหน่ายของที่ระลึก สินค้าผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน เช่น เสื้อผ้าฝ้ายลายพื้นเมือง

๓) **ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนวัดทุ่งสว่าง** แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมอีกแห่งหนึ่งที่จำหน่ายเสื้อไทย ชินควบสีแดงหมากสุก และผลิตภัณฑ์อีกหลากหลาย



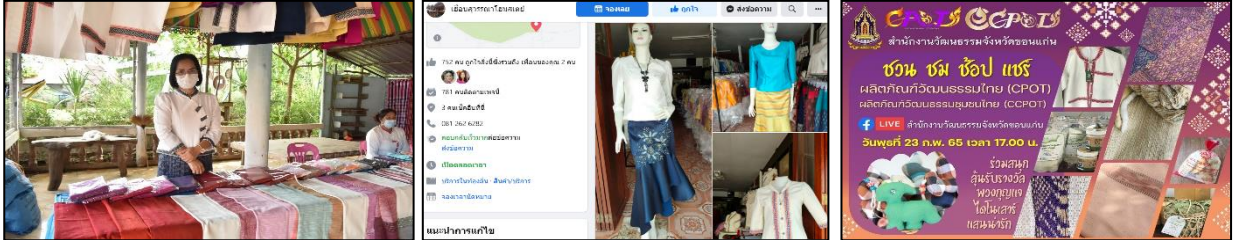
๕.๔ ชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การสาธิต / Workshop ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

ชุมชนภูผาม่านมีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตไทย ชมการสาธิตการทำงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และมีส่วนร่วมลงมือทำผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมได้ เช่น กิจกรรมเรียนรู้การทอผ้าพื้นเมือง กิจกรรมเรียนรู้การจักสานไทย กิจกรรมเรียนรู้การทำอาหารพื้นถิ่น “ข้าวเหนียว ข้าวปลา” กิจกรรมเรียนรู้การทำตุ๋นไผ่หมัก เป็นต้น



๕.๕ ชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่องทั้งรูปแบบ Online และ Onsite

ชุมชนภูผาม่านมีประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการตลาดและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมผ่านสื่อต่างๆ ทั้งในรูปแบบการออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อออนไลน์เพจ Facebook ต่างๆ



๖. ช่องทางในการเข้าถึงบริการการท่องเที่ยวชุมชน

ที่	ชื่อช่องทาง	ข้อมูล/URL/Link ของช่องทาง
๑	Website	https://www.phuphaman.go.th/index.php/th/
๒	Facebook	https://www.facebook.com/groups/phuphaman
๓	YouTube	- https://www.youtube.com/watch?v=G๒๗xฟ๖GVnmo - https://www.youtube.com/watch?v=๒QuU๙UPIJJM&t=๒๐s
๗	ผู้ประสานงาน	นางตะวัน เรืองเจริญ โทร. ๐๙ ๒๔๔๘ ๘๑๗๑
๘	อื่นๆ	- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน โทร. ๐ ๔๓๐๐ ๑๗๕๓ - เขื่อนสุวรรณผา โทร. ๐๘ ๑๒๖๒ ๖๒๘๒